

impressies ruimtegebruik gemeente Woerden

impressies infrastructuur gemeente Woerden

impressies landschap en bodem gemeente Woerden

8. Bijlage I: Huidige ruimtelijke structuur

De gemeente Woerden is altijd in ontwikkeling. De huidige ruimtelijke structuur van de gemeente en de afzonderlijke kernen is het resultaat van eeuwenlange ontwikkelingen die steeds hun sporen hebben nagelaten in het landschap en verstedelijkt gebied. De wijze waarop de verschillende lagen bodem en landschap, infrastructuur en het gebruikspatroon met elkaar samenhangen, bepaalt het karakter en de identiteit van Woerden. Het 'trage' veenweidegebied en de 'dynamische' oeverwal kunnen worden ingezet als sturende principes bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

8.1 Drie lagen

Men kan in Woerden drie lagen onderscheiden:

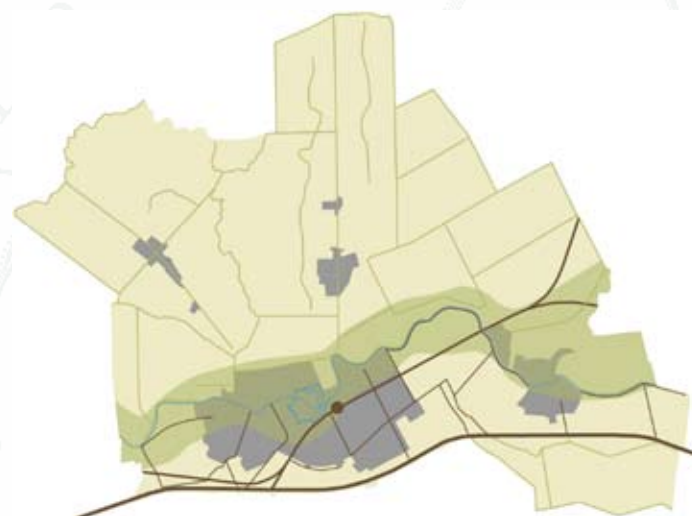
De onderste laag wordt gevormd door het landschap, de bodemtypologie, het watersysteem en de hiermee samenhangende landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Deze laag is van oudsher sturend voor het gebruikspatroon. Bijzonder in Woerden is dat deze laag uiteenvalt in twee landschappen: het veenweidegebied en de oeverwal. Beide landschappen vormen op eigen wijze en met een eigen dynamiek de basis voor ontwikkelingen in de tweede en derde laag en bieden eigen aanknopingspunten voor toekomstige ontwikkelingen.

De tweede laag wordt gevormd door de infrastructuur, waaronder de snelwegen, provinciale wegen, lokale wegen en spoorverbindingen. Deze laag is met name de laatste decennia sturend geweest voor ontwikkelingen. Ook bij toekomstige ruimtevragen zal de infrastructuur

een belangrijke sturende rol spelen, functies moeten immers bereikbaar zijn.

De derde en bovenste laag bestaat uit het ruimtegebruik voor wonen, werken, agrarisch gebruik en recreatie. Dit wordt ook wel het occupatie- en gebruikspatroon genoemd. Deze laag is nauw verweven met de beide onderliggende lagen. Bij nieuwe ruimtelijke vraagstukken wordt daarom steeds gekeken wat de relatie is met het onderliggende landschap en de infrastructuur, alvorens een keuze wordt gemaakt voor de positionering van de betreffende ruimteclaim.

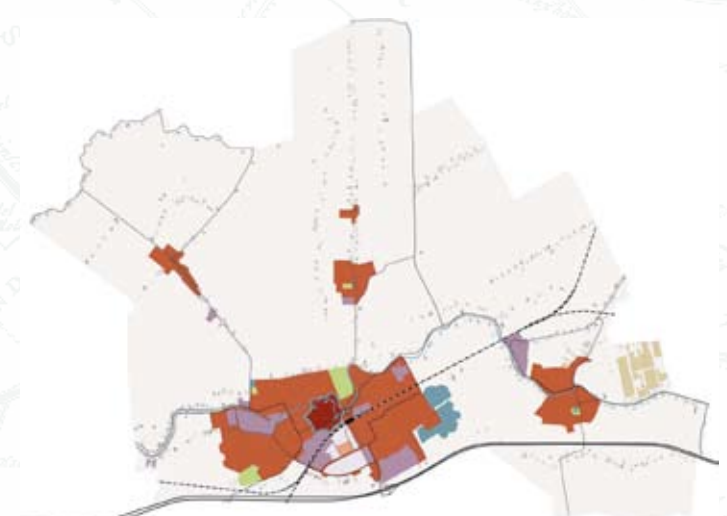
De verschillende lagen zijn weergegeven op de raamwerkkkaart en geven een neutraal beeld van de huidige stand van zaken. De kaart vormt de basis voor het nadenken over de toekomst van Woerden. Hierna wordt dieper ingegaan op de verschillende lagen.

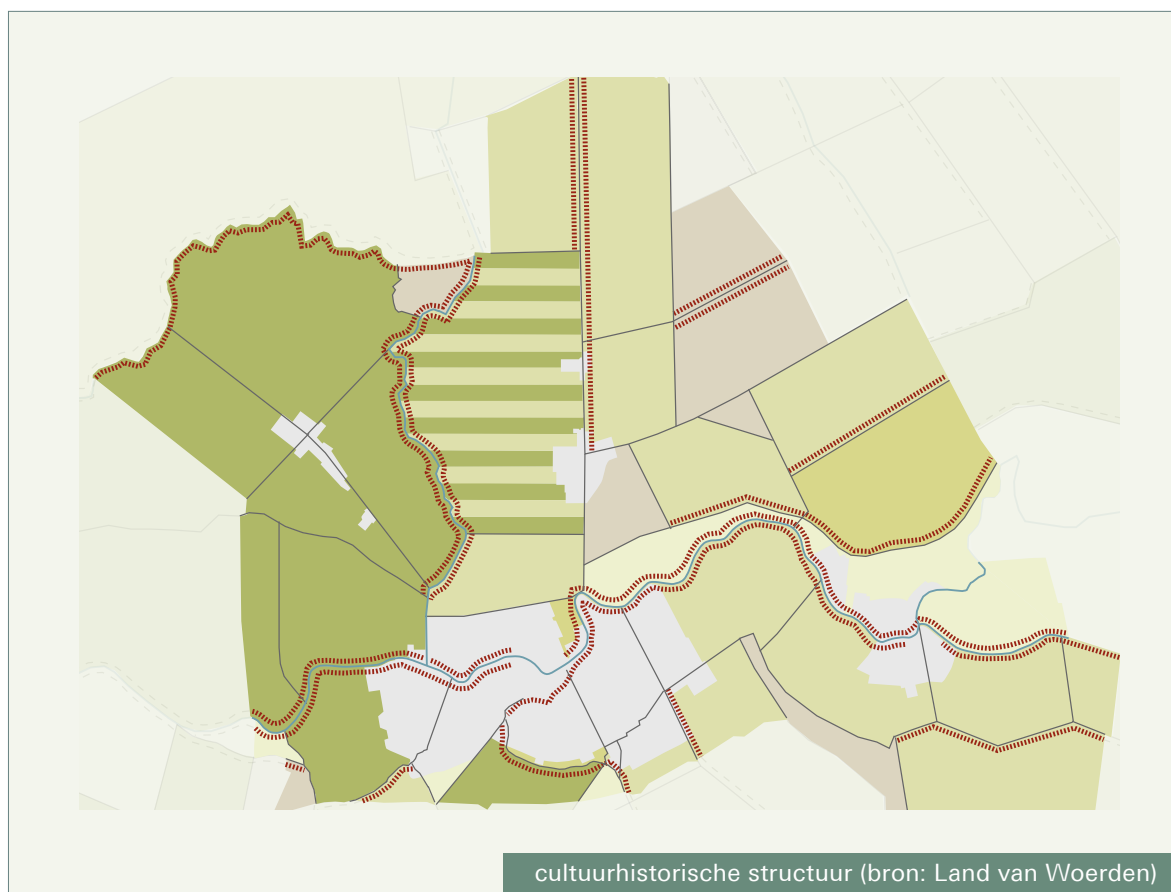
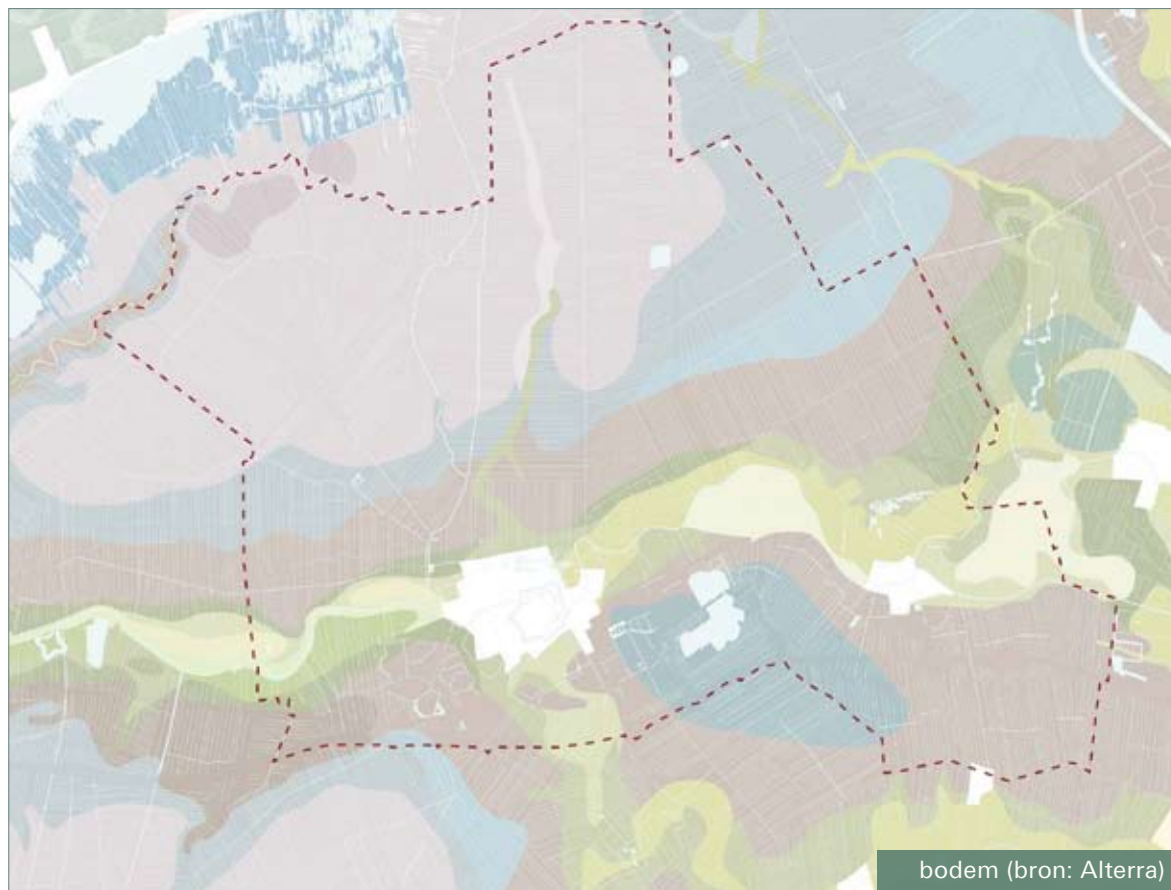
bodem

infrastructuur

occupatiepatroon

- oude ontginningen
- vrije opstrek
- regelmatige cope ontginning
- onregelmatige cope ontginning
- restblokken
- ontginningsbasis

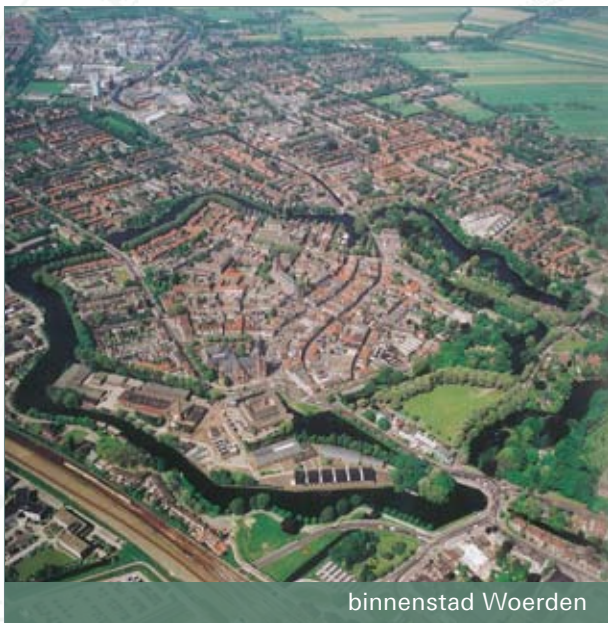
diversiteit besloten en open landschap gemeente Woerden

tweede boerderijenlint Kamerik

Polder Zegvelderbroek

binnenstad Woerden

8.2 Landschap en bodem

Het gemeentelijk grondgebied kent vanuit een samenhangende geomorfologische ontstaans-geschiedenis twee verschillende landschappen: het landschap van het veen en dat van de rivieren. Beide hebben hun eigen identiteit.

Het uitgestrekte veenweidelandschap met zijn grotendeels rationele slagenverkaveling en kilometers lange ontginningslinten wordt vooral gekenmerkt door grootschaligheid en openheid. In het veenweidegebied zorgden de Grecht, de Meije en de Bijleveld van oudsher voor afwatering van het gebied en ze zijn leidend geweest voor de ontstane ontginningsstructuur. Via de ontginningslinten werd het landschap in polders ontgonnen. Zo is vanaf de Grecht richting de Kamerikse Wetering ontgonnen. Hier is ook een voor Nederland uniek fenomeen zichtbaar van het zogenaamde tweede lint, evenwijdig aan de Grecht.

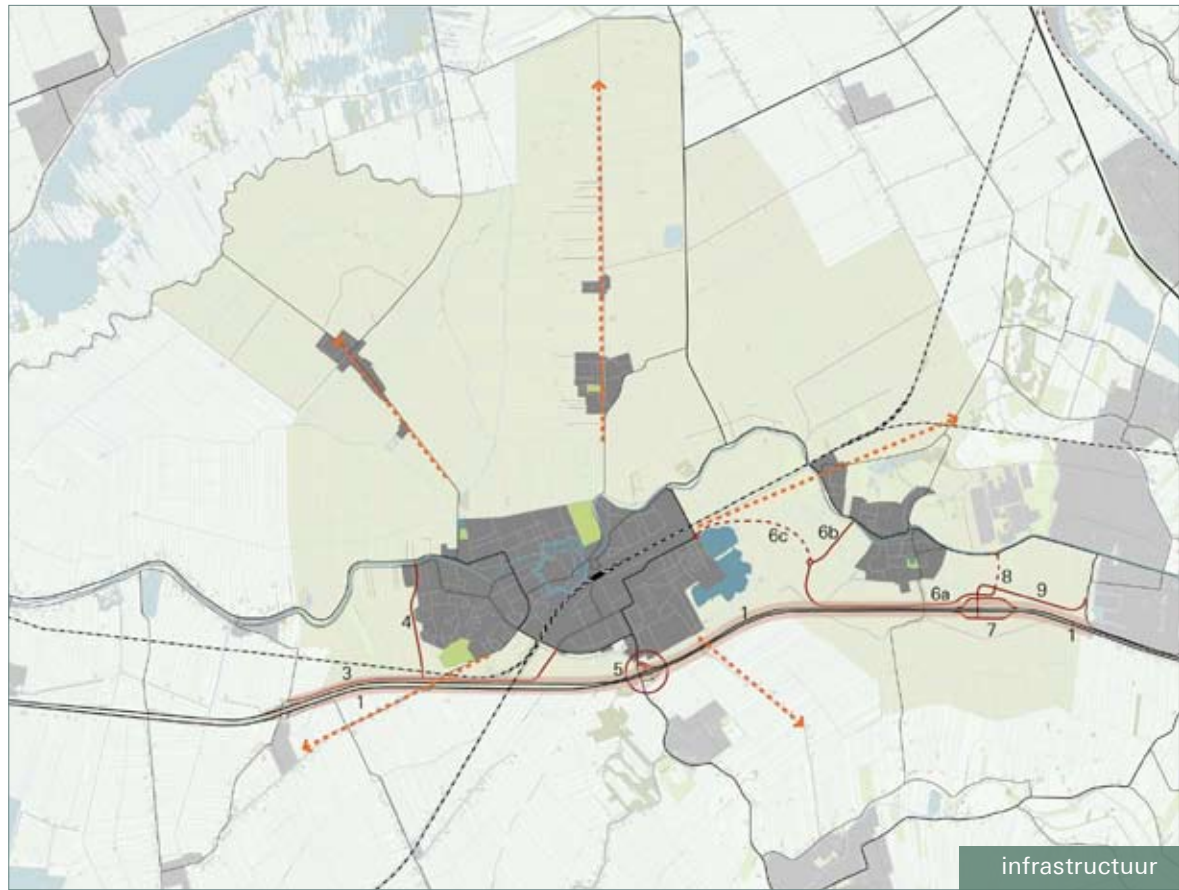
Evenwijdig aan de ontginningslinten lagen de weteringen. Weteringen waren en zijn nog steeds heel belangrijk voor de ontwatering van het gebied. De ontginningsverkaveling is altijd haaks op de ontginningslinten georiënteerd en past zich soms aan op het verloop van natuur-

lijke elementen (Oude Rijn, Grecht of Meije). Dit geeft opvallende, afwijkende en soms grillige verkavelingspatronen.

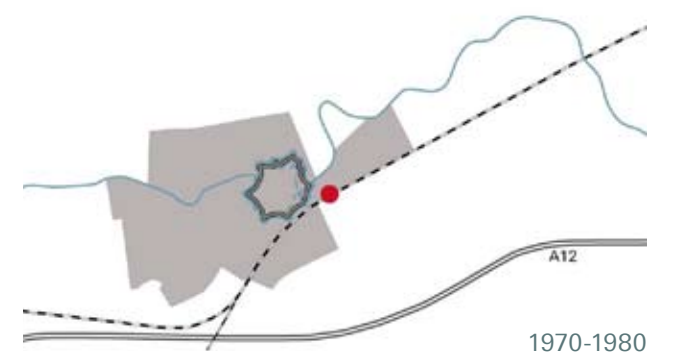
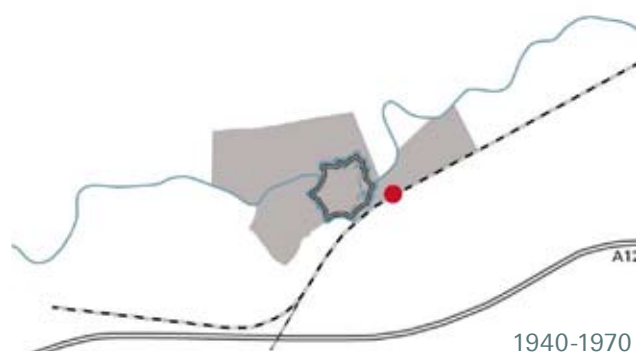
Tussen de polders lagen kades. Deze kades zijn tot op de dag van vandaag ruimtelijk beleefbaar. De Hollandse Kade was een bijzondere kade, want deze kade vormde behalve de grens tussen twee polders ook de grens tussen Holland en het Sticht (Utrecht).

Het rivierenlandschap ‘stroomt’ met de kronkelende Oude Rijn door het veenweidegebied. In het stroomgebied van de rivier zijn natuurlijke hoogtes ontstaan door afzetting van klei die aantrekkelijke plekken vormden voor bewoning. Deze hogere gronden waren relatief veilig bij overstromingen en bovendien vruchtbaar. Het oeverwallandschap kent veel meer variatie dan het veenweidegebied en kenmerkt zich door een kleinschalige afwisseling van besloten en open ruimtes.

De twee landschappen zijn niet strikt gescheiden, maar wel duidelijk herkenbaar. Ze lopen op een vanzelfsprekende manier in elkaar over. Juist in hun onderscheid geven ze elkaar kracht.

- A12 BRAVO projecten
- - - A12 BRAVO tracé nader te bepalen
- reservering toekomstige parallelweg A12
- - - radiaalstructuur wegen vanuit Woerden naar kernen

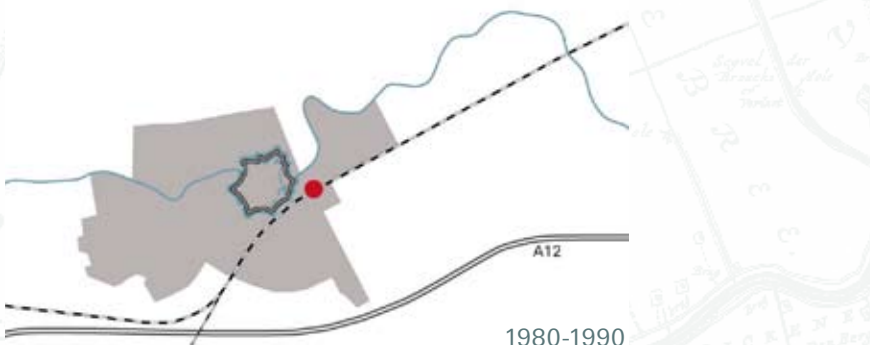

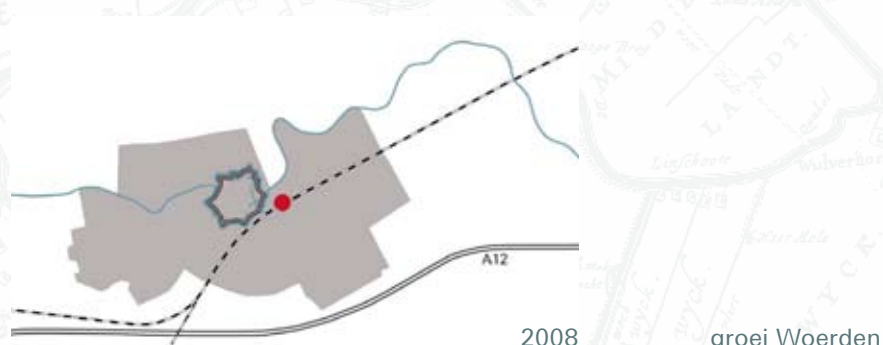
Oude Rijn: de snelweg van de middeleeuwen

A12

1980-1990

2008

groei Woerden

8.3 Infrastructuur

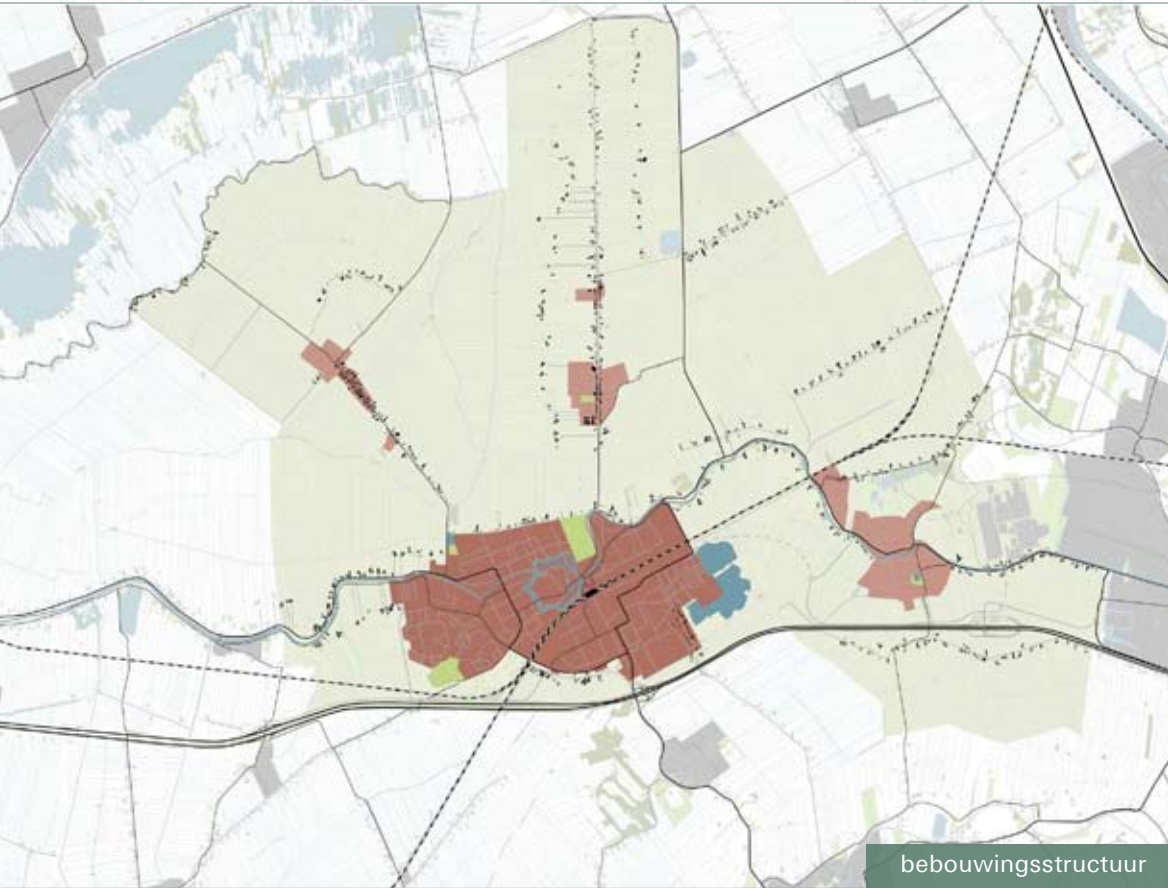
Binnen de gemeente Woerden zijn infrastructuur en ontwikkeling altijd samen op gegaan. In het veenweidegebied volgt de infrastructuur het landschappelijk patroon van de ontginning. Dit heeft rondom Woerden geleid tot een uitwaai-erend, radiaal patroon van wegen die de omlig-gende kernen ontsluiten.

De Oude Rijn doorsnijdt het veenweidegebied en verbindt de gemeente Woerden met verder weg gelegen gebieden als Utrecht en Leiden. De Oude Rijn is sturend geweest voor de ont-wikkelingen op de oeverwal. Recentere infra-structuur als spoor en A12 zijn min of meer pa-rallel aan de Oude Rijn gelegd. Oorspronkelijke landschappelijke relaties in het veenweidege-bied zijn hierdoor deels verstoord.

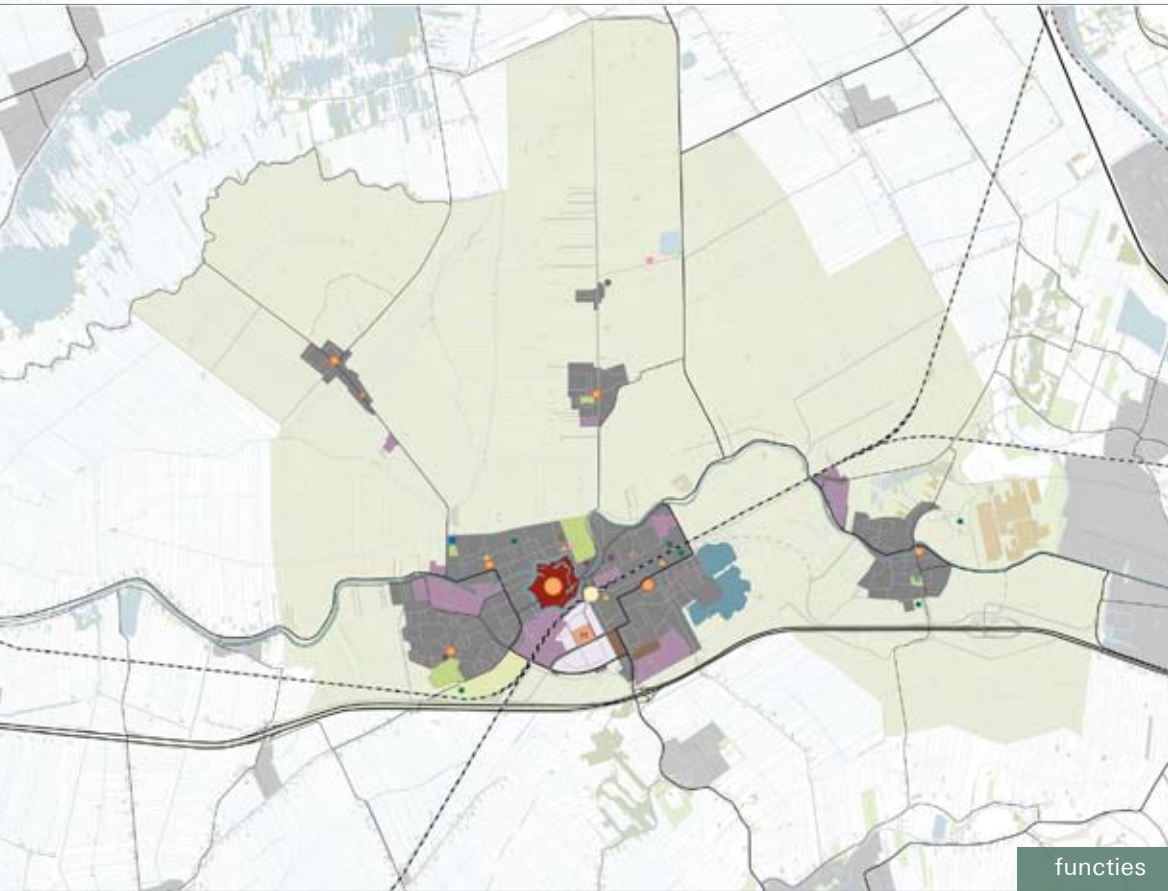
Rond 1855 werd de spoorlijn Utrecht – Gouda aangelegd en kreeg Woerden een station. De stad Woerden ontwikkelde zich eerst in wes-telijke en later in oostelijke richting. Het spoor vormde lange tijd de zuidgrens van de kern Woerden. Met de aanleg van de A12 nam de automobilititeit sterk toe. Aan de zuidzijde van het spoor werden in Woerden nieuwe, groot-schalige bedrijventerreinen aangelegd. Later zijn hier ook nieuwe woonwijken gebouwd met de wijk Waterrijk als meest recente uitbreiding. Het spoor is echter altijd een barrière gebleven, die de stad in tweeën deelt.

Met de realisatie van A12 BRAVO projecten zal de komende jaren de infrastructuur rondom Woerden verder uitgebreid worden om de be-reikbaarheid van Woerden en de omliggende kernen te bevorderen en verstopping van het wegennet tegen te gaan.

- stad
- dorp
- lint

- historisch centrum
- ziekenhuis
- station
- winkelcentrum
- meubelboulevard
- middelbare school
- kinderboerderij
- camping
- woonzorgcomplex
- park
- sportpark
- sportvoorziening
- jachthaven

8.4 Occupatie en gebruikspatroon

De twee landschapstypen, het veenweidegebied en de oeverwal, hebben hun eigen occupatie-geschiedenis, waarbij de specifieke bodemgesteldheid en infrastructuur een belangrijke rol hebben gespeeld. De oeverwal, met de hogere en meer vruchtbare kleigronden, is het langst bewoond. Het veenweidegebied, van oorsprong een moerassig gebied, is pas in de middeleeuwen ontgonnen en getransformeerd tot cultuurlandschap.

8.5 Ruimtelijke karakteristiek oeverwal

De oeverwallen van de Oude Rijn worden vermoedelijk al heel lang bewoond, al lang voordat de Romeinen de huidige plek van de stad Woerden verkozen om er een castellum langs de Romeinse grens ('limes') te bouwen. Het fort lag strategisch op het kruispunt van de Oude Rijn met de Linschoterstroom.

Later was de Oude Rijn een belangrijke transportas en de Oude Rijnzone thuishaven voor tal van soorten bedrijvigheid (dakpannenfabrieken, kaasopslag, etc.), die zo de basis vormden voor de ontwikkeling van grotere nederzettingen. Ook belangrijke infrastructurele lijnen zoals het spoor en de snelweg werden parallel aan de Oude Rijn aangelegd.

In de loop der eeuwen hebben nederzettingen als Woerden en Harmelen, maar ook boerenerven, villa's en landgoederen zich aaneengeregen langs de rivier. De erven, villa's en landgoederen langs de rivier hebben verschillende 'korrelgroottes', maar liggen altijd in het groen. Dankzij deze groene setting gaven en geven ze het stroomgebied een stevige, landschappelijke invulling en ontstond er een rijk mozaïek van afwisselende, landelijke bouwvormen en in groen gekaderde open ruimtes van kleinere schaal ertussen. Landschap en bebouwing werden intensief met elkaar verweven als in een kantwerk. Ook de economische rijkdom vond hier zijn plek en gaf de bouwvormen allure. Uit de analyse van het Venster Bodegraven-Woerden zijn lommerrijke doorzichten karakteristiek voor de oeverwal.

Woerden is op de oeverwal uitgegroeid tot een middelgrote woon- en werkstad met 38.000 inwoners en een cultuurhistorische kern met een breed aanbod aan voorzieningen met regionale aantrekkingskracht, midden in het Groene Hart.

Harmelen is een aantrekkelijke woonkern met een kleinschalig historische hart.

8.6 Ruimtelijke karakteristiek veenweidegebied

De veengebieden in het buitengebied van Woerden bleven lange tijd grotendeels woest en ongebruikt moerasland. Dat veranderde in de loop van de tijd. Tussen 1000 en 1300 werd het uitgestrekte veengebied ontgonnen. Aanvankelijk hadden de ontginningen vanaf de stroomrug het ongestructureerde karakter van 'vrije opstrek', later kregen de ontginningen een regelmatigere vorm, de zogenaamde 'cope-ontginningen'. Langs de ontginningslinten werd de eerste bebouwing opgericht. Zo ontstonden de bebouwingslinten van Zegveld, Kamerik en Kanis. Zegveld, Kamerik en Kanis zijn dorpen in het landschap die dicht bij hun agrarische basis staan en zich op kleinschaligere wijze ontwikkelden, vooral voor de eigen bewoners.

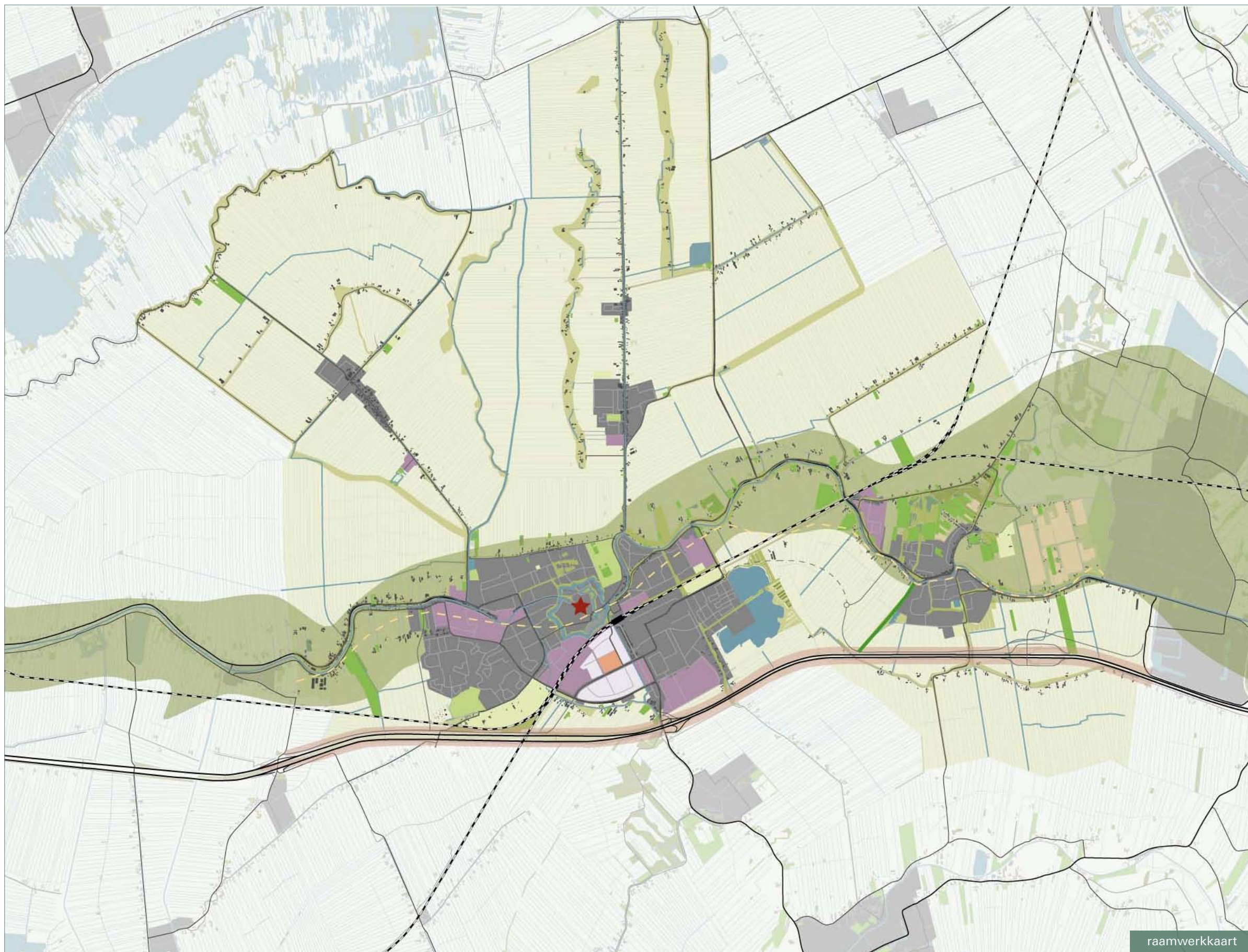
Het veenweidegebied heeft al eeuwenlang hetzelfde karakter en is nauwelijks veranderd. Hier kan nog echt het begrip horizon worden ervaren; op sommige plekken kan kilometers ver gekeken worden. De ontginningslinten met boerderijen en woonhuizen vormen de begrenzing van de leegte ertussenin. Uit de analyse van het Venster Bodegraven-Woerden is geschaakte openheid karakteristiek voor het veenweidegebied. Ook het gebruik van het landschap is nog steeds hetzelfde. De agrarische sector functioneert in de gemeente Woerden zeer goed. De dorpen zijn wel geleidelijk groter geworden, maar de vergezichten, rust en openheid zijn nog steeds aanwezig. De landschappelijke kwaliteiten mogen gekoesterd worden.

veenweidegebied

oeverwal

raamwerkaart

- wonen**
 - wonen in kern
 - losse bebouwingskorrels
- werken**
 - bedrijven
 - kantoren
 - kassen
 - agrarisch gebied
- cultuurhistorie**
 - indicatie Limes
- groen**
 - oeverwal
 - hoofd groenstructuur
 - park
 - sportpark
 - boomgaard
 - Hollandse Kade
- water**
 - hoofd waterstructuur
 - wateroppervlak
- voorzieningen**
 - historisch centrum
 - ziekenhuis
- verkeer**
 - A12 BRAVO projecten
 - A12 BRAVO tracé nader te bepalen
 - reservering toekomstige parallelweg A12

8.7 Conclusie: twee landschappen, een dynamisch en een traag landschap

In de gemeente Woerden zijn landschap en bebouwing sterk met elkaar verweven. Het landschap bestaat uit oeverwal en veenweidegebied; beide met een eigen dynamiek en eigen kwaliteiten. Het landschap ligt aan de oorsprong van de manier waarop de kernen zich hebben ontwikkeld en vormt de basis voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling.

De laatste twee eeuwen zijn de contrasten en ruimtelijke verschillen tussen het veenweidegebied en de oeverwallen geleidelijk aan minder geworden. Het lommerrijke karakter van de oeverwal is deels verloren gegaan. Veel van de kleigronden zijn afgegraven voor de dakpannenindustrie en de agrarische gronden van het veenweidegebied strekken zich dikwijls uit tot aan de oevers van de Oude Rijn. De oeverwal tekent zich minder duidelijk af in het landschap dan in het verleden en hiermee is een kwaliteit verloren gegaan.

Het veenweidegebied kan als een ‘traag’ landschap worden getypeerd, waarbij ontwikkelingen geleidelijk plaatsvinden. De oeverwal heeft een veel dynamischer karakter dan het veenweidegebied. Het is niet alleen eerder ontstaan, het heeft ook een traditie van het accommoderen van de ruimtelijke groei van de gemeente. Door de vele ontwikkelingen in deze zone is een on-

balans ontstaan: het landschappelijke patroon en de historische structuren zijn doorsneden door de spoorlijn en rijksweg A12 waardoor de oorspronkelijke kwaliteiten minder zichtbaar zijn geworden.

In de oeverwalzone ligt de belangrijkste opgave voor Woerden. Het gaat er om oorspronkelijke kwaliteiten zichtbaar te maken, oude relaties te herstellen en het gebied te voorzien van een nieuwe identiteit die meer gebaseerd is op het oorspronkelijke landschap. Het versterken van de oeverwal is in hoofdstuk 5 verder uitgewerkt.

In het veenweidegebied vormt het behouden en beschermen van de rust en openheid het uitgangspunt. Dit betekent niet dat het gebied op slot gaat. We gaan uit van een geleidelijke ontwikkeling gericht op de vraag vanuit de bestaande kernen. Daarbij kan gebouwd worden in een lage dichtheid met een dorpse uitstraling en worden bestaande zichtrelaties zoveel mogelijk intact gelaten.

Op de raamwerkkaart staat de huidige ruimtelijke structuur van Woerden afgebeeld. Deze kaart legt de bestaande kwaliteiten vast en laat de opbouw van Woerden in al haar lagen zien: bodem, infrastructuur, occupatiepatroon en voorzieningen. Deze kaart vormt het vertrekpunt voor de Ruimtelijke Structuurvisie.

Woerden midden in het Groene Hart

De druk op de ruimte in Woerden is groot en behoeften veranderen. De sociale, maatschappelijke, economische en bestuurlijke verhoudingen veranderen en vragen om een ruimtelijk antwoord. Dit antwoord geven we in de Ruimtelijke Structuurvisie binnen de context van relevant bestaand beleid, de bestuurlijke en sociaal-maatschappelijke omgeving en de ruimtelijke omgeving. Binnen deze context bepalen wij onze positie.

de Oude Rijnzone in het Groene Hart

9. Bijlage II: Context en positionering Woerden

9.1 Ruimtelijke context

Ligging in het Groene Hart

Woerden ligt midden in, en biedt toegang tot, het Groene Hart. Onze gemeente wordt daarom ook wel de poort tot het Groene Hart genoemd. Het Groene Hart is één van de Nationale Landschappen in Nederland. De openheid en groene kwaliteit van het Groene Hart staan onder druk. Ondanks de bijzondere status hebben de afgelopen jaren talloze kleine ontwikkelingen plaatsgevonden die ten koste zijn gegaan van het groen.

We hechten veel waarde aan de positie als kern in het Groene Hart. Daarom wordt de openheid en het groen rondom onze stad en kernen bewaakt. Er worden echter ook inspanningen verricht om de toegankelijkheid en de mogelijkheden om het Groene Hart te beleven, te verbeteren en te voorzien in voldoende goede woon- en werkgelegenheid. In de Ruimtelijke Structuurvisie worden hiervoor de afwegingen gemaakt.

Structuurvisie Randstad 2040

De Structuurvisie Randstad 2040 zet de koers uit voor de ruimtelijke ontwikkelingen van de Randstad op lange termijn. Het is onderdeel van het kabinetsbrede programma Randstad Urgent. De ruimtelijke keuzes van het kabinet in de Structuurvisie zijn terug te voeren naar vier leidende 'principes':

- Leven in een klimaatbestendige en groenblauwe delta
- Kwaliteit maken door een sterke wisselwerking groen, blauw en rood
- Wat internationaal sterk is, sterker maken
- Krachtige duurzame steden en regionale bereikbaarheid

Het is aan provincies, regio's en andere partijen om uitvoering te geven aan de visie. Het moet hierbij gaan om een duurzame uitvoering van de Structuurvisie Randstad 2040 met respect voor groen en open ruimte. De gemeente Woerden geeft invulling aan de vier leidende principes en de ruimtelijke inrichtingskeuzes die de Structuurvisie Randstad 2040 hiervoor formuleert. Dit gebeurt door:

- Uit te gaan van migratiesaldo 0 en te zoeken naar groenblauwe verbindingen in het Groene Hart.
- Te profiteren van de wisselwerking tussen de verschillende elementen in het landschap en vooral de variatie aan leefomgevingen te beschermen en te ontwikkelen.
- De contrasten in het landschap te versterken en nieuwe landschappen met groen en water in de omgeving van Woerden te ontwikkelen.
- Het realiseren van een groenblauwe kwaliteitsimpuls bij steden in de vorm van 'metropolitane parken' (hier sluiten Randstad 2040 en de Voorloper Groene Hart op elkaar aan). Dit kan door huidige bufferzones een sterkere recreatieve functie te geven, maar ook door metropolitane parken te ontwikkelen.
- Het optimaal benutten en klimaatbestendig inrichten van binnenstedelijke ruimte voor wonen, werken en voorzieningen door transformeren, herstructureren en intensiveren. Om differentiatie te kunnen vergroten, kiest Randstad 2040 aan de ene kant voor verdere bundeling en verdichting, en aan de andere kant voor ruimte voor groene woon- en werkomgevingen.

Voorloper Groene Hart 2008-2020

De Voorloper Groene Hart is een gezamenlijke bouwsteen voor de provinciale structuurvisies. Het omschrijft de gezamenlijke ruimtelijke spelregels voor de sturing van het Groene Hart. De Voorloper is geen formeel plan en heeft geen formele verplichtingen voor de provincies, maar geeft wel een richting aan voor de plannen in de gemeente Woerden.

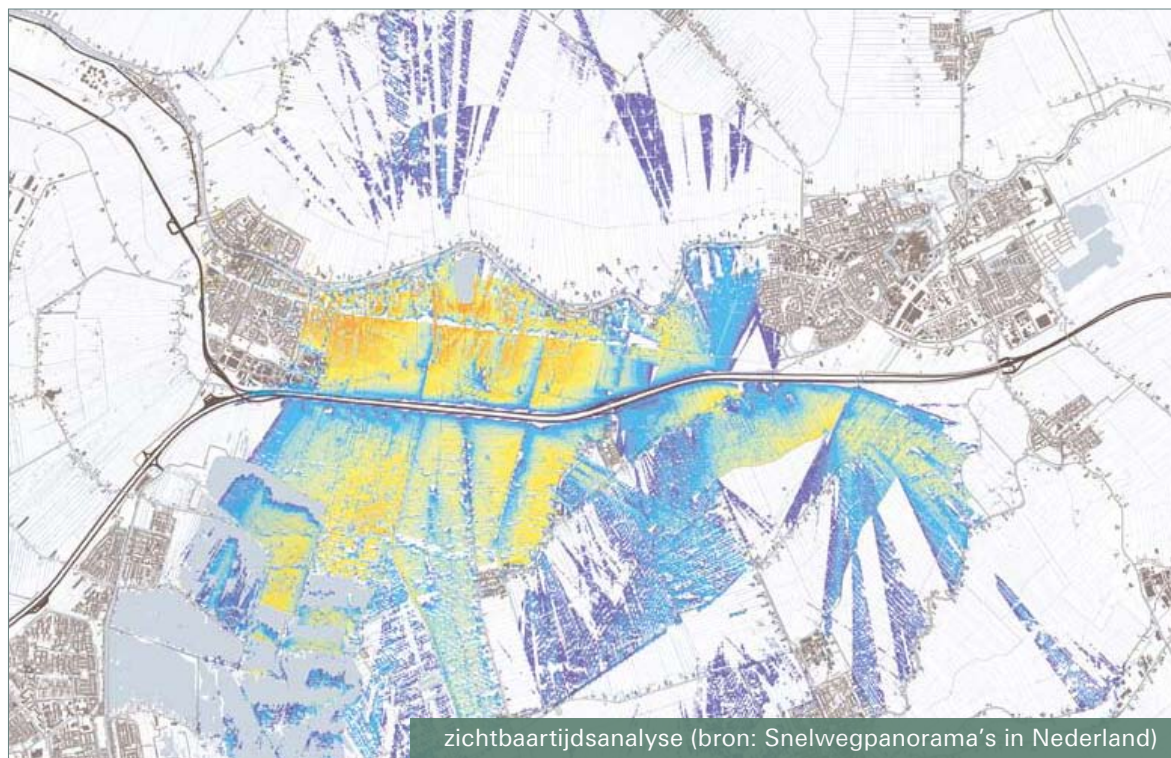
De Voorloper benoemt vier landschappelijke kernkwaliteiten van het Groene Hart: diversiteit, openheid, rust en stilte en het behoud en versterken van het veenweidekarakter. Karakteristieke gebiedskenmerken (zoals lommerrijke doorzichten en strokenverkaveling) worden in de toekomst versterkt, waardoor de diversiteit op niveau van het Groene Hart toeneemt en contrastrijker wordt. De openheid van het landschap zou volgens de Voorloper onder andere tot uiting moeten komen in het Venster Bodegraven-Woerden. Door deze grootschalige openheid zouden daarnaast ook de landschappen aan weerszijden van de Oude Rijnzone beleefbaar blijven.

In de Voorloper wordt aandacht gevraagd voor landbouw. Landbouw wordt gezien als de belangrijkste drager van de kernkwaliteiten van een groot deel van het Groene Hart. Ambitie is om de landbouw te versterken en de potenties goed te benutten. Bij vrijkomende gronden wordt daarbij ingezet op vergroting van de blijvende bedrijven, natuurontwikkeling, recreatieve inrichting en de wateropgave.

De gemeente Woerden ligt in de gebiedsgerichte beleidsstrategieën Waarden en Venen, de Transformatiezone Oude Rijnzone Oost en in het Metropolitane landschap, grenzend aan Utrecht en Rijnenburg.

- Voor de Waarden en Venen is behoud, herstel en ontwikkeling van het karakteristieke veenweidelandschap van belang, zonder daarmee het gebied op slot te zetten.
- Voor de Transformatiezone wordt gestreefd naar herstel en versterking van de landschapsstructuur in combinatie met zoekgebieden voor verstedelijking, waarbij het openhouden van het Venster Bodegraven-Woerden van groot belang is.
- In het Metropolitane landschap is behoud en ontwikkeling van landschappelijke diversiteit, het groenblauwe karakter en versteviging van de stad-land relatie belangrijk.

In de Voorloper Groene Hart is aangegeven dat woningbouw in het Groene Hart mogelijk is tot migratiesaldo nul (max. aantal woningen tot 2020). Ook in de Voorloper wordt erkend dat woningbouw bij de kleine kernen nog mogelijk is en dat de rode contouren in de provincie Utrecht (gaan nu tot 2015) waar nodig aangepast zullen worden, zodat ze ruimte bieden tot 2020 (zie pag. 20 Voorloper). De Voorloper stelt dat als ruimte noodzakelijk blijkt voor nieuwe woningbouwlocaties, dan wordt vooral gezocht in de transformatiezones, bijv. Oude Rijnzone Oost, passend bij de kernkwaliteiten van de betreffende gebieden. In de andere gebieden, zoals De Waarden en De Venen, is beperktere ruimte voor woningbouw, tenzij hier ook transformatieopgaven liggen.

zichtbaartijdsanalyse (bron: Snelwegpanorama's in Nederland)

ontwikkelingsvisie NV Utrecht

In de Voorloper is voor werken aangegeven dat er ruimte is voor groei van bestaande bedrijven en enige ruimte voor vernieuwing, voor verplaatsen van verspreid liggende bedrijven, die niet passen in het landschap, en dat nieuwe bedrijventerreinen zoveel mogelijk regionaal moeten worden gezien. De provincies hanteren hierbij de SER-ladder als algemeen principe. Bestaande afspraken uit de streekplannen over oppervlakten van nieuwe of uit te breiden bedrijventerreinen blijven gehandhaafd. Regionale sturing kan aanleiding geven tot bijstelling van deze afspraken in de richting van de transformatiegebieden, zoals Oude Rijnzone Oost.

De Oude Rijnzone en het Venster Bodegraven-Woerden

De Oude Rijnzone vormt een belangrijk structurerend element binnen het Groene Hart. Het Groene Hart wordt door de Oude Rijnzone verdeeld in een noordelijk en zuidelijk deel. In de visie van de provincie Zuid-Holland is de Oude Rijnzone west één van de transformatiegebieden van het Groene Hart waar ruimte is voor allerlei verschillende functies: wonen op de oeverwallen in groene woon- werklandschappen of werken en toeristische attracties gekoppeld aan historisch erfgoed. De Oude Rijnzone wordt daarbij gezien als belangrijke verbinding van de Zuidvleugel van de Randstad met het Groene Hart. De Oude Rijnzone oost in het Utrechtse deel van het Groene Hart kan, net als in het Zuid-Hollandse deel, gezien worden als een belangrijke verbinding van de oostelijke Randstad tot het Groene Hart.

Door de verstedelijking van de Oude Rijnzone gedurende de afgelopen decennia is de verbinding tussen het noordelijk en zuidelijk deel van het Groene Hart gereduceerd tot een corridor:

het Venster Bodegraven-Woerden. In het uitvoeringsprogramma voor het Groene Hart is het Venster als één van de iconen van het Groene Hart vastgelegd. Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor een hoogwaardige overgang van de openheid van het Venster naar het aangrenzende stedelijke gebied. Het Venster vervult een belangrijke ecologische functie en speelt een belangrijke rol in de beleving en ervaring van het Groene Hart. In dit gebied is de openheid van het Groene Hart tot nu toe nog steeds intact.

In een aparte studie is het ruimtelijk kader voor het Venster Bodegraven-Woerden onderzocht. Centraal hierin staan de basiskwaliteiten van zowel het gebied van de Oude Rijn met haar lommerrijke doorzichten, als het veenweidegebied met haar geschakeerde openheid, evenals de beleving van het Groene Hart vanaf de snelweg. De A12 moet van een barrière een toegangspoort worden. De ambities zijn om aan de westzijde van Woerden het landelijk gebied beter recreatief toegankelijk te maken, de oeverwal met lommerrijke doorzichten te versterken en Woerden duidelijker te profileren als gemeente midden in het Groene Hart.

Snelwegpanorama's

De A12 is een van de rijkswegen die deel uitmaken van het voorstel van het Rijk om een structuurvisie op te stellen voor nationale snelwegpanorama's. Een 'snelwegpanorama' is een open gebied met vanaf de snelweg zichtbare en herkenbare landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten. Het doel van dit initiatief is om een verdere verrommeling van het landschap tegen te gaan en te werken aan een duurzame versterking van de specifieke kwaliteiten van de betreffende gebieden. Het Venster tussen Woerden en Bodegraven is aangewezen als be-

langrijk snelwegpanorama omdat hier aan twee zijden vrij zicht is. Het rijksbeleid past in de visie van Woerden om de grens tussen stad en veenweidegebied helder te houden en de landschappelijke kwaliteit als uitgangspunt te nemen bij nieuwe ontwikkelingen. Deze uitgangspunten worden in deze Ruimtelijke Structuurvisie verder uitgewerkt.

9.2 Ontwikkeling van de regio Utrecht

In het streekplan van de provincie Utrecht is de gewenste ruimtelijke ontwikkeling tot 2015 vastgelegd. Woerden is een zogenaamde ‘opvang en verzorgingskern’. Tijdens het opstellen van het streekplan werd voor Woerden na 2015 geen grote verstedelijkingsopgave meer voorzien. Rondom de kernen zijn in het streekplan dan ook rode contouren getrokken, waarbinnen de ruimte gevonden moet worden voor nieuwe bebouwing en functies.

Inmiddels is duidelijk dat de behoefte aan nieuwe woon- en werklocaties in de regio ook na 2015 nog zal aanhouden. Een aantal grote partijen rondom Utrecht heeft zich verenigd in de NV Utrecht, een samenwerkingsverband van provincie Utrecht, gemeenten Utrecht, Amersfoort en Hilversum, het Bestuur Regio Utrecht, het gewest Gooi-en Vechtstreek en het gewest Eemland.

Door de NV Utrecht is de Ontwikkelingsvisie 2015-2030 opgesteld waarin de toekomstige ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten centraal staan en nieuwe locaties voor wonen, werken en de toekomstige bereikbaarheid van de regio onderzocht worden.

Duidelijk is dat na het benutten van alle beschikbare ontwikkelruimte in de regio er nog behoefte blijft aan nieuwe locaties voor wonen

en werken. Hoewel op korte termijn niet aan de orde, houden we er rekening mee dat Woerden op de lange termijn een rol dient te vervullen bij het zoeken naar nieuwe locaties.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

Vanuit de strategische ligging van Woerden in het Groene Hart kunnen de volgende opgaven geformuleerd worden:

- Terug laten komen van de vier kernkwaliteiten van het Groene Hart: focus op diversiteit, openheid, rust en stilte en het behoud en versterken van het veenweidekarakter.
- Versterken van de karakteristieke gebiedskenmerken in de gemeente, waardoor de diversiteit van het landschap toeneemt en deze meer contrastrijk wordt.
- Versterken van de landbouw en benutten van potenties.

De ambitie van het Rijk om het Venster Bodegraven-Woerden te realiseren, geeft Woerden de kans om aan de westzijde het landelijk gebied beter recreatief toegankelijk te maken en de oeverwal met lommerrijke doorzichten te versterken. Om de specifieke kwaliteiten van het Woerdens landschap zoveel mogelijk te tonen, is het wenselijk de snelwegpanorama's open te houden.

De provinciale en gemeentelijke ecologische hoofdstructuur dient verder uitgebreid en versterkt te worden en biedt kansen voor de ontwikkeling van recreatieve routes.

Binnen de gemeente zal gezocht moeten worden naar een locatie voor een nieuw regionaal bedrijventerrein waarbij ook de behoefte van buurgemeenten opgevangen wordt.

Daarnaast ligt er voor Woerden de opgave om een deel van de regionale woningbehoefte op te vangen.

9.3 Bestaand beleid

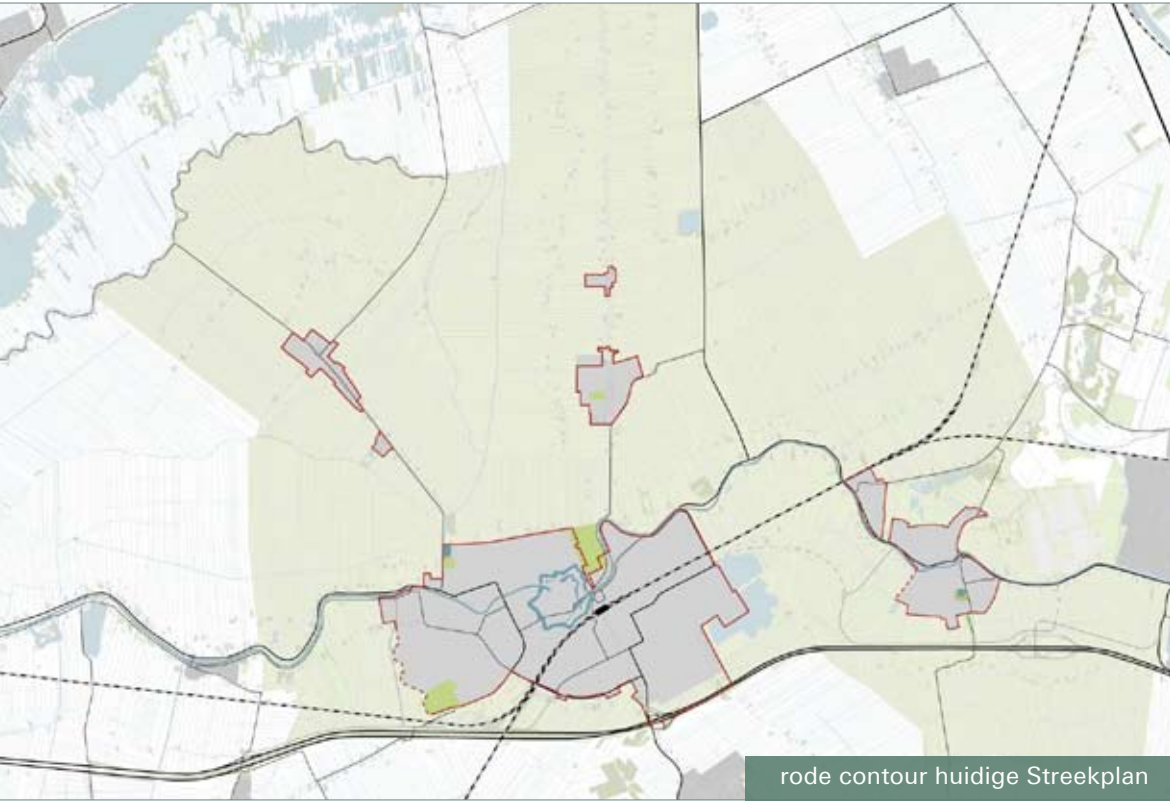
Toekomstvisie Woerden 2022

In de toekomstvisie Woerden 2022 zetten we de koers uit voor de toekomstige ontwikkeling van Woerden tot 2022. Woerden is een gemeente waar mensen graag willen wonen, werken en recreëren. We blijven inzetten op goede woonmilieus die Woerdenaren bindt. Werken wordt deels uitgebreid en deels omgevormd. Bovendien wordt de recreatieve potentie van onze gemeente in de toekomst beter benut. Onze ambitie is dat er wordt gewerkt aan een herstructurering van een aantal wijken en het aanbieden van verschillende woonmilieus, waarbij er ook beperkt buiten de rode contouren gebouwd kan worden. Voor het werken betekent dit deels herstructureren van bestaande bedrijventerreinen, deels transformeren tot woongebieden en het ontwikkelen van een nieuw bedrijventerrein. De recreatie vindt vooral op spierkracht plaats (wandelen, fietsen) en er wordt voorzien in een nieuwe moderne jachthaven buiten het centrum. Water, cultuur, natuurwaarde en cultuurhistorische waarden vormen de uitgangspunten voor recreatie. Qua infrastructuur en mobiliteit wordt er gezocht naar een breed pakket van vernieuwende oplossingen.

In het uitvoeren van de toekomstvisie en het realiseren van de ambities doen wij een beroep op de burgers. Zo verdient het bevorderen van de sociale samenhang met behulp van cultuur, sport, recreatie en vrijwilligerswerk aandacht, evenals het bewaken van individuele en collectieve verantwoordelijkheden.

In de Ruimtelijke Structuurvisie geven we een ruimtelijke vertaling van de toekomstvisie en wordt de vraag beantwoord om hoeveel programma's (wonen, werken, recreatie, voorzieningen etc.) het gaat en waar, en op welke manier, hier in de gemeente ruimte voor is.

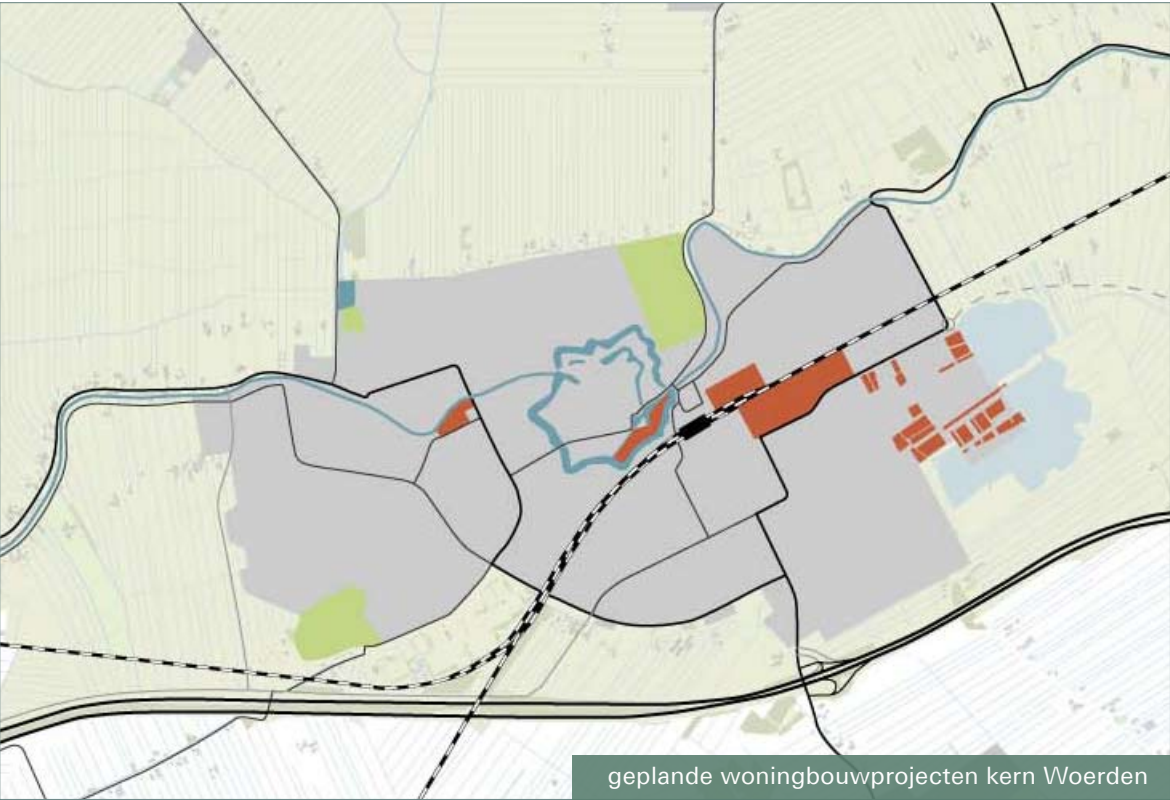

Migratiesaldo 0 en de woningbouwproductie

De Nota Ruimte van het Rijk geeft aan dat binnen nationale landschappen, zoals het Groene Hart, ruimte is voor woningbouw voor ten hoogste de eigen bevolkingsgroei met migratiesaldo nul. Daarbij is de eigen groei de natuurlijke aanwas door geboorte min sterfte. Het migratiesaldo nul is immigratie min emigratie. Het gaat dus om de groei van huishoudens waarbij ervan uit wordt gegaan dat het aantal verhuizingen door immigratie en emigratie per saldo nul is. Dit kan jaarlijks worden gemonitord en op basis van de uitkomsten kan het woningbouwprogramma worden bijgesteld. Dit leidt tot de in de tabel aangegeven behoefte aan woningen per jaar. De bouwproductie wordt daar op afgestemd.

Ruimte voor Ruimte-regeling

Het doel van de Ruimte voor Ruimte-regeling is om vrijkomende agrarische bebouwing te slopen. Het gaat hierbij in Woerden om minimaal duizend m² niet cultuurhistorisch waardevolle opstallen. Als compensatie daarvoor mag er een woning worden gebouwd op dezelfde locatie. Deze kwaliteitsverbetering kan overal in het landelijk gebied onder voorwaarden plaatsvinden, met uitzondering van het glastuinbouwconcentratiegebied in de Harmelerwaard. Om aanspraak te kunnen maken op deze regeling is een beeldkwaliteitsplan nodig om de situering van de nieuw te bouwen woning en de verbetering van de landschappelijke kwaliteit af te kunnen wegen.

Behoefte per jaar/per kern	2005-2014	2015-2024	2025-2029	Totaal 2005-2029
Woerden	164	83	41	2675
Harmelen	30	20	10	550
Kamerik	16	10	5	285
Zegveld	10	7	4	190
Totaal per jaar	220	120	60	3700
Aantal jaren	10	10	5	
Totaal periode	2200	1200	300	3700

woningbehoefte volgens Nota Wonen

Wonen

In de Nota Wonen is een prognose van de woningbehoefte gemaakt. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de periode tot 2015 en de periode daarna, tussen 2015 en 2030. In de periode 2005-2014 zijn 2.200 woningen nodig voor migratiesaldo 0. Migratiesaldo 0 houdt rekening met de aanwas van de eigen Woerdense bevolking plus woningen als compensatie voor herstructurering en beperkte opvang van woningbehoefte uit de regio. De eigen aanwas voor de Woerdense bevolking wordt voor deze periode gepland op 1900 woningen.

Na 2015 (bij migratiesaldo 0) neemt de Woerdense bevolking nog beperkt toe, om naar verwachting rond 2030 te stabiliseren. De toename van de eigen woningbehoefte voor de periode 2016-2030 ligt rond de 1.300 tot 1.500 woningen. De woningbehoeftecijfers na 2014 kunnen afhankelijk zijn van nu nog niet gekende maatschappelijke of demografische ontwikkelingen, die verder in de tijd steeds minder nauwkeurig kunnen blijken te zijn. De ontwikkeling van de woningbehoefte zal steeds periodiek gemonitord moeten worden tegen de dan bekende achtergrondinformatie. Zo nodig worden dan de dan geldende cijfers en indicaties naar de verdere toekomst toe bijgesteld. Dat kan nodig zijn bij een nieuwe structuurvisie over tien jaar na nu, of na tussentijdse evaluatie zoveel eerder als nodig is, als marktsituaties of andere ontwikkelingen daar om vragen.

Binnen de rode contouren is in de gemeente tot 2030 capaciteit voor circa 3.600 woningen op basis van de Locatie-atlas. Dit zijn met name ontwikkellocaties binnen de stad Woerden met een centrumstedelijk en stedelijk woonmilieu met hoge dichtheden en grotendeels bestaand uit appartementen. Veel van deze locaties zijn

daarbij moeilijk te ontwikkelen door geluidsproblematiek en hoge kosten (verwervingskosten, bijzondere parkeeroplossingen). Naast de vraag naar appartementen zal er de komende jaren ook vraag zijn naar (ruime) eengezinswoningen in de gemeente. Deze woningen zijn nodig voor een goede doorstroming in bestaande wijken.

Jaarlijks worden nu circa 15 vrije kavels uitgegeven in Waterrijk en daar is heel veel behoefte aan. Dat loopt nog door tot 2012. Tot 2030 zouden 270 vrije kavels nodig zijn om in deze behoefte te kunnen voorzien. Dit zal gezocht worden in locaties aan de rand van de kernen (zoals Breeveld of Haanwijk).

Provincie Utrecht

Naast de gemeentelijke prognoses heeft de provincie Utrecht ook prognoses opgesteld voor de autonome groei van Utrecht-West. Deze behoefte bedraagt 7.500 woningen voor de periode van 2015-2030. Als dit naar rato van inwoners doorvertaald wordt voor Woerden, dan betekent dit een opgave van circa 2.500 woningen. Dit is ruim 1000 woningen meer dan de gemeentelijke behoefte.

Landgoederenregeling

De gemeente Woerden stimuleert het ontstaan van landgoederen in de nabijheid van de kernen en de Ecologische HoofdStructuur (EHS). Deze regeling is vastgelegd in 2008 in het Bestemmingsplan landelijk gebied Woerden, Kamerik, Zegveld. De gemeente stimuleert deze rood voor groen benadering om de nadruk bij de kernen en de EHS te leggen op het kwalitatief groen, maar ook om dit groen geschikt te maken als gebruiksgroen. Een landgoed heeft namelijk een openbaar toegankelijk karakter en kan hierdoor een meerwaarde zijn voor recre-

atieve routes rondom de kern (groene zoom). Een landgoed in nabijheid van een ecologische verbindingszone kan eveneens de recreatieve toegankelijkheid vergroten, mits het landgoed ook grenst aan de openbare weg.

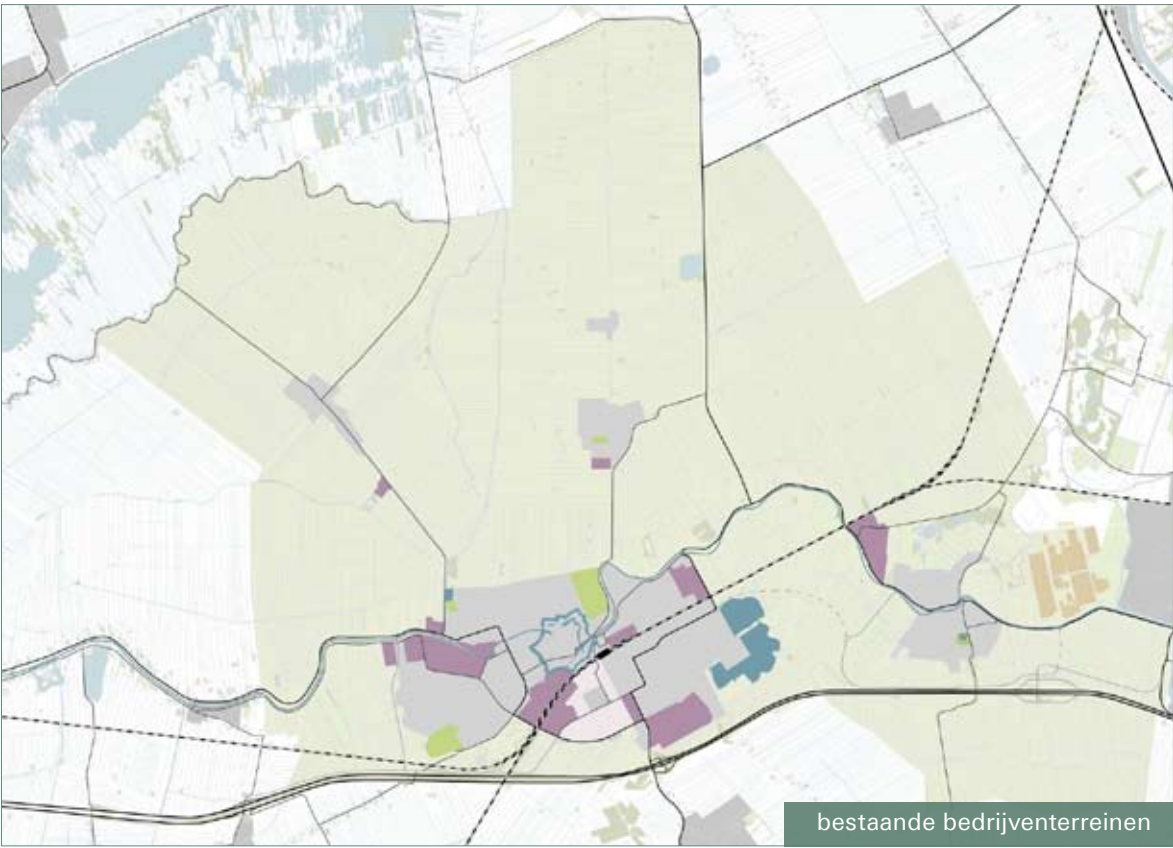
Voor deze regeling komen agrarische percelen in aanmerking in of aansluitend bij de kernrandzone (250 m van de kern) of grenzend aan de EHS. Deze percelen kunnen wijzigen in natuur, bos, groen of wonen. Andere spelregels zijn dat het om minimaal 10 ha agrarisch gebied moet gaan, grenzend aan de openbare weg, waarvan minimaal 9 ha openbaar toegankelijk bos of natuurgebied (incl. extensieve openluchtrecreatie) wordt en maximaal 1 ha voor privé wonen gebruikt mag worden. Op deze 1 ha mogen maximaal 3 woongebouwen van elk 1.500 m3 gerealiseerd worden (waarin meerdere woon-eenheden zijn toegestaan). Met een inrichtingsplan moet de meerwaarde voor recreatie, natuur, landschap en cultuurhistorie worden aangetoond. Met name bij grotere oppervlaktes dan 10 ha kunnen de recreatieve mogelijkheden bij een kern hierdoor worden vergroot voor bepaalde doelgroepen (bijv. trimbaan, galoppeerbaan, speelbos, park etc.). Naast deze landgoederenregeling kan ook gebruik gemaakt worden van de Ruimte voor Ruimte-regeling in het landelijk gebied (zie kader).

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

Kwantitatief is er voldoende bouwcapaciteit binnen de gemeente Woerden, kwalitatief sluit dit echter onvoldoende aan op de vraag en de behoefte van de Woerdense bevolking. (Noot: als de regionale behoefte werkelijk 2500 woningen is, is er ook een kwantitatief tekort.) Dit betekent dat de opgaven voor de Ruimtelijke Structuurvisie met name op het kwalitatieve vlak liggen. Concreet gaat het om:

- Meer gedifferentieerd aanbod aan woonmilieus, kijkend naar middel- en lange termijn (grondgebonden woonmilieus, groene woonmilieus en exclusieve woonmilieus). Een passende woonmilieuverdeling kan zijn:

centrum stedelijk	25%
stedelijk	25%
groen stedelijk	25%
dorps	15%
landelijk	10%
- Naast bouwen in de stad Woerden ook zoeken naar locaties bij de dorpen om aan de lokale woningbehoefte te kunnen voldoen (onder meer van starters en ouderen).

Groei 2008-2020	netto (ha)	bruto (1:1,4)	bruto (1:2)
Autonome groei	16	21	30
Regionale opvang (MOL)	22	31	44
Vervanging	20	28	40
Totaal	57	80	114

bron: Economische Visie 2007

Werken

In de Economische Visie (2007) is het beleid ten aanzien van de functie werken vastgelegd. De economie van Woerden rust op vier pijlers:

- traditionele, kleinschalige, lokale industrie (bouw en handel)
- regionale, grootschalige gezondheids- en onderwijsinstellingen
- moderne, landelijke instellingen en naamsbekende kantoren in dienstverlening
- de agrarische sector

We willen de positie van de gemeente Woerden als streekstad versterken door een samenwerkingsverband op te zetten met het bedrijfsleven om scholing en kennisinnovatie te stimuleren.

De agrarische sector

De agrarische sector is sterk in de gemeente Woerden. De beleidskaders (Bestemmingsplannen landelijk gebied Woerden, Kamerik, Zegveld en Harmelen) gaan uit van een agrarische hoofdfunctie in het gebied. Dit komt enerzijds voort uit de wens het gebied open te houden. Anderzijds wordt onderstreept dat de huidige landschappelijke kwaliteit alleen behouden kan blijven door agrarisch beheer.

In het veenweidegebied komen voornamelijk melkveebedrijven voor, die een belangrijke bijdrage leveren aan de instandhouding van het landschap. Veel melkveebedrijven functioneren op dit moment nog goed. Op termijn is echter de verwachting dat het steeds moeilijker gaat worden om de agrarische bedrijven te laten functioneren, mede vanwege internationale ontwikkelingen en de aanwezige bodemomstandigheden. In gebieden met zeer sterke bodemdaling wordt gezocht naar alternatieven (onderwater drainage, natuurboerderij, veen-

weide-pack). Het vigerende beleid van onder andere Rijk, provincie en gemeente zet daarom in op het verbreden en verdiepen van de agrarische bedrijfsmogelijkheden, onder andere door het bieden van mogelijkheden voor verbetering van de agrarische bedrijfsstructuur (kavelruil), stimuleren van biologische landbouw, agrarisch natuurbeheer of agrarische recreatie.

Bovendien willen Rijk, Provincie en Gemeente de mogelijkheden verruimen om vrijkomende agrarische bebouwing te gebruiken voor niet-agrarische functies. Gemeenten bepalen, op basis van algemene richtlijnen van provincies, welke veranderingen wel en welke niet zijn toegestaan. Ook de gemeente Woerden stimuleert ‘plattelandsvernieuwing’ door het realiseren van niet-agrarische nevenfuncties mogelijk te maken in het bestemmingsplan. Ook wordt gestimuleerd de publieke toegankelijkheid van het landelijk gebied te vergroten, met name voor extensieve recreatie. Men beoogt daarom bij agrarisch-recreatieve projecten ook wandel-, fiets-, kano- en ruiterroutes te bevorderen.

Bedrijventerreinen

De werkgelegenheid in Woerden is sterk geconcentreerd op bedrijventerreinen in de stad Woerden en bij Harmelen, Zegveld en Kamerik. Voor de bedrijventerreinen gelden de ambities om voldoende geschikte ruimte voor doorgroei van gevestigde bedrijvigheid te bieden, de kwaliteit van de bedrijfsomgeving, waar nodig, op peil te houden en te verbeteren en startende bedrijven goed te faciliteren.

In Woerden is sprake van een krappe bedrijfsruimtemarkt. De leegstand van bedrijfsruimte ligt met 3% onder het landelijk gemiddelde (6%)

en ook onder hetgeen als frictieleegstand wenselijk is (5%). Dit betekent dat er meer ruimte voor verhuisbewegingen nodig is.

De behoefte aan bedrijventerreinen die in de Economische Visie kwantitatief geprognosticeerd is, bestaat uit drie onderdelen: de autonome groei, regionale opvang en vervangingsbehoefte voor transformatie en revitalisering. De autonome groei (van 2005) tot 2020 bedraagt 15 tot 22 hectare netto uitgeefbaar bedrijventerrein (1 á 1,5 hectare netto bedrijventerrein per jaar). De regionale opvang voor bedrijvigheid uit de MOL-gemeenten (Montfoort, Oudewater en Lopik) bedraagt circa 22 hectare netto uitgeefbaar bedrijventerrein. De vervangingsbehoefte als gevolg van transformatie en revitalisering van de bedrijventerreinen Honthorst, Zegveldse Uitweg en Spoorzone Middelland omvat 10 tot 20 hectare netto uitgeefbaar bedrijventerrein. De totale behoefte van 2008-2030 is daarmee 60 ha netto uitgeefbaar gebied. Het netto uitgeefbaar terrein omvat uitsluitend de kavels die aan bedrijven uitgegeven worden, hier komen voorzieningen als ontsluiting, groen en water bij.

Er is de afgelopen jaren zeer weinig terrein uitgegeven en de vraag stapelt zich op. De regionale opvang lijkt misschien wat hoog, maar de termijn is tot 2030. De autonome groei tot 2030 is nog hoger dan geraamd, dus de behoefte van circa 55 ha netto is zeker hard nodig (Bestaand is er circa 175 ha netto bedrijventerrein in Woerden).

Zeker is dat de geprognosticeerde behoefte aan extra bedrijvigheid niet gevonden kan worden op de bestaande bedrijventerreinen. Daarvoor is er onvoldoende (ijzeren) voorraad dan wel leegstand, op in ontwikkeling zijnde of bestaande terreinen. Bovendien zijn de perceel- en kavelgroottes op de bestaande terreinen niet geënt op de vraag naar percelen (zowel uitbreiding als nieuw te ontwikkelen). Een nieuw, regionaal bedrijventerrein is daarom noodzakelijk. Dit bedrijventerrein is reeds voorzien in het provinciale streekplan, aan de westzijde van Woerden. Nieuwe inzichten voor het Groene Hart, met name het venster Bodegraven-Woerden, maar ook het feit dat hier slechts beperkt ruimte gevonden kan worden, hebben ertoe geleid dat naar een andere locatie uitgekeken zal moeten worden.

Kantoren

De kantorensector in Woerden is kwetsbaar. Als gevolg van bedrijfsbeëindigingen en vertrek van bedrijven naar Utrecht is de leegstand van kantoren in Woerden groot. Voor een deel van deze kantoren geldt dat ze technisch en economisch verouderd zijn en alleen tegen hoge kosten weer marktconform gemaakt kunnen worden. De gemeente heeft geen actief beleid hiervoor ontwikkeld. Vooralsnog bepaalt de dynamiek van de markt de ontwikkeling. Dat geldt ook voor de kop van het gebied Snellerpoort. Wat betreft kantoren ambieert Woerden geen overloofunctie meer in stadsgewestelijk verband.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

De opgave in de Ruimtelijke Structuurvisie is een geschikte plek te vinden voor het nieuwe, regionale bedrijventerrein. Kwalitatief is revitalisering nodig van Honthorst en Barwoutswaarder in Woerden en Nijverheidsbuurt in Zegveld. Verder wordt het stimuleren van intensiever ruimtegebruik op bestaande terreinen nagestreefd door bebouwingsregels op te rekken. Het behoud van de agrarische functie, met name in het veenweidegebied, is een belangrijke voorwaarde voor het behoud van de bestaande landschappelijke kwaliteiten. Een verbreding van de agrarische sector wordt nagestreefd door het stimuleren van plattelandsvernieuwing. Ten aanzien van kantoren laat Woerden zich leiden door de dynamiek van de markt. Flexibiliteit speelt dus een belangrijke rol.

Natuur en ecologie

De ecologische hoofdstructuur (EHS) binnen de gemeente Woerden is uitgewerkt in de Natuurgebiedsplannen De Venen en Zuidwest Utrecht (Provincie Utrecht 2001 resp. 2002, Herziening Natuurgebiedsplannen Provincie Utrecht 2005). De belangrijkste verbindingen zijn:

- Meije, Grecht en Rietveldse kade
- Groengebied Utrecht West/Bijleveld
- Spoor
- Hollandse Kade/Haanwijkse Kade
- A12-Oude Wetering
- Oude Wetering.

Gekoppeld aan deze verbindingzones liggen diverse natuurgebieden, deels bestaand, deels nog aan te leggen/te ontwikkelen:

- Schraalgraslanden langs de Meije/ Zegvelderbreek: deels bestaand, deels in ontwikkeling/te verwerven
- Kamerikse Nessen: bestaand, zeer hoge waarde
- Polder Rietveld: te verwerven/in ontwikkeling, verwerving op vrijwillige basis
- Vijverbos: bestaand bosgebied in bezit van Utrechts Landschap
- Avontuur Natuur Harmelen Zuidoost: nieuwe natuur in ontwikkeling
- De Kieviet: bestaand natuurgebiedje in bezit van Utrechts Landschap
- Natuurstroken achter plas Breeveld en Recreatieplas Cattenbroek: ingericht als natuurgebied achter beiden plassen
- Kortjakse pad: nog te verwerven en in te richten als grote ecologische verbindingzone, verwerving op vrijwillige basis
- Breudijk: nog te verwerven en in te richten als rietland, ruigte, nat schraalgrasland en bos, verwerving op vrijwillige basis

Buiten de EHS zijn er meer natuurwaarden in de gemeente Woerden. Verspreid door het landelijk gebied komen in meer of mindere mate rijke vegetaties voor in sloten en langs slootkanten.

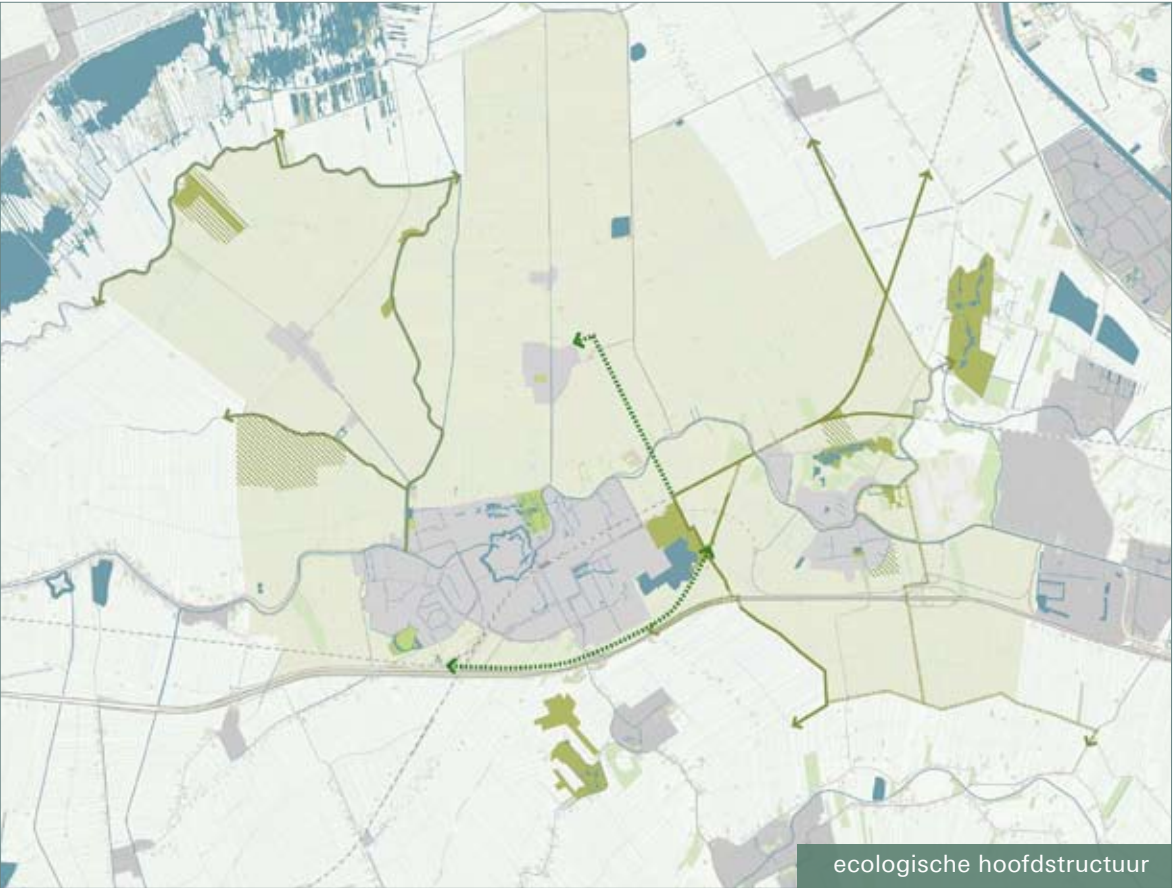
Het veenweidegebied is van grote waarde voor weidevogels. In het beheergebiedsplan 2004 van de Provincie Utrecht is het hele landelijke gebied van de gemeente Woerden aangewezen als beheergebied voor weidevogels.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

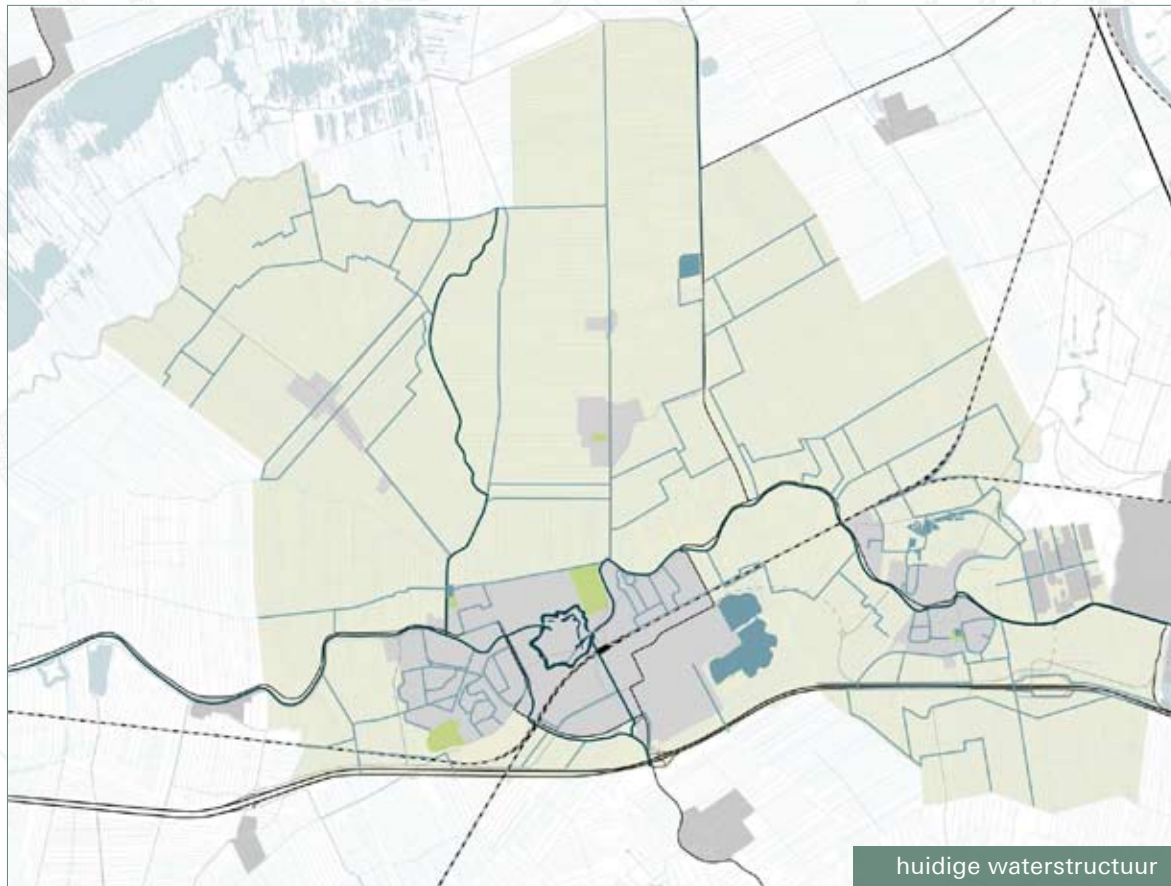
De gemeente Woerden heeft de ambitie om de provinciale ecologische hoofdstructuur verder uit te bouwen. Dit gebeurt deels door het aanleggen van verbindingen en deels door het creëren van ‘steppingstones’ langs deze verbindingen. ‘Steppingstones’ zijn de stapstenen waarlangs planten en dieren zich door het gebied kunnen verspreiden.

Verwerving van grond voor ‘steppingstones’ vindt plaats op vrijwillige basis, er wordt niet actief onteigend.

Het streven is de ecologische hoofdstructuur zo veel mogelijk te combineren met het recreatieve netwerk, waardoor de natuur door recreanten ervaren kan worden. Het accent ligt daarbij op de as Haarzuilens-Linschoten.

- provinciale ecologische verbindingzone
- ... provinciale ecologische verbindingzone gewenst
- bestaande natuur
- nieuwe natuur
- groenvisie gemeente

Veiligheidsnormen en risicokaart

In stedelijk gebied mag eens in de 100 jaar sprake zijn van wateroverlast vanuit oppervlaktewater. In landelijk gebied mag dit eens in de 10 jaar optreden. Dit zijn de beschermingsniveaus/normen. In dat geval stromen de sloten over, kunnen delen van het landschap onder water komen te staan (en kan de riolering overstromen). Op waterrisicokaarten wordt aangegeven in welke gebieden in de toekomst mogelijk problemen op zullen treden. Daarnaast wordt een handreiking 'randvoorwaarden wateraangepast bouwen' opgesteld. De risicokaart en de handreiking zullen onder andere worden gebruikt in de communicatie met projectontwikkelaars.

Water

In het gemeentelijke Waterplan is het beleid van Woerden ten aanzien van water vastgelegd. Cultuurhistorisch gezien hoort water bij Woerden. Het watersysteem in Woerden moet echter de komende klimaatveranderingen het hoofd kunnen bieden. Hoog water en sterke regenval maar ook lange periodes van droogte moeten worden opgevangen. Daarnaast is oppervlaktewater van groot belang evenals het beperken van de bodemdaling. Duurzaam, veilig en schoon water zijn daarbij de kernwoorden. Kernpunten uit het door Woerden en haar waterpartners opgestelde waterplan zijn:

- Water heeft meer ruimte nodig.
- Het water moet door mensen beter beleefd kunnen worden.
- De waterkwaliteit moet verbeterd worden.
- De wateroverlast door grondwater en het riool mag niet toenemen.
- Zuivering en riolering dienen beter op elkaar afgestemd te worden.

Nationaal Bestuursakkoord Water

In het Nationaal Bestuursakkoord Water zijn afspraken tussen het Rijk, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten over het waterbeleid in de 21e eeuw vastgelegd. De hoofddoelstellingen zijn: het waarborgen van het veiligheidsniveau bij overstromingen en het verminderen van wateroverlast.

Het Hoogheemraadschap heeft maatregelen opgesteld om het watersysteem op orde te brengen en te houden. Dit houdt in dat de opvang- en verwerkingcapaciteit van het watersysteem wordt vergroot. Op deze manier wordt de kans op wateroverlast vanuit oppervlaktewater beperkt. Mocht er toch wateroverlast optreden dan zal de schade beperkt blijven. Kwetsbare

functies als stedelijk gebied krijgen daarbij een hoger beschermingsniveau/norm.

Realisatie

In het buitengebied worden gebieden aangewezen die ruimte moeten bieden aan water wanneer dat nodig is. Er is extra bergingsruimte nodig voor water in het algemeen en in het bijzonder in perioden van hevige regenval, ook binnen de bebouwde kom. Water in de vorm van sloten, grachten en vijvers maar ook inventieve manieren om de afvoer van regenwater te vertragen vormen een vast onderdeel van stedenbouwkundige plannen. De positieve beleving van het water wordt zo groot mogelijk gemaakt door aantrekkelijke oevers aan te leggen, doorkijkmogelijkheden te creëren en te bouwen met zicht op water. Om de waterkwaliteit te verbeteren is het nodig om de riolering en de zuivering beter op elkaar aan te sluiten. Afkoppeling van regenwater is daar een belangrijk onderdeel van. Dit kan een beperking van de hoeveelheid verhard oppervlakte betekenen bij nieuwe ontwikkelingen.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

Vanuit het onderzoek van het Hoogheemraadschap blijkt dat er volgens de werknormen in Woerden zowel voor stedelijk, als voor landelijk gebied sprake is van een wateropgave. In stedelijk (bebouwd) gebied ligt deze opgave met name in de wijken Snel en Polanen, het Bloemen- en Bomenkwartier, het zuidelijk deel van het Staatsliedenkwartier en de dorpen Zegveld en Kamerik. In het landelijke gebied hebben de meeste polders een opgave. Grofweg kan gezegd worden dat de polders die verder van de Oude Rijn af liggen een grotere waterbergingsopgave hebben.

Groen

Groenstructuurplan

In het groenstructuurplan van 1998 staat duurzaam groenbeheer centraal. Dit betekent investeren in de hoofdstructuur en keuzes maken voor kwaliteit op lange termijn, een evenwichtig bomenbestand en natuurlijk groenbeheer. Het motto van het groenstructuurplan is ‘het juiste groen op de juiste plek’. Het groenstructuurplan legt de basis voor de groentypen die zich kunnen ontwikkelen zodat op lange termijn een duurzaam evenwicht wordt bereikt.

Het groenstructuurplan geeft per wijk en dorp een beschrijving van de ruimtelijke opbouw, de hoofd-groenstructuur, bomenrijen en te verbeteren relaties en punten. Zo krijgt Woerden vier gezichten:

- Woerden als historische stad aan de Oude Rijn, met routes en historische groenstructuren langs de Oude Rijn en rondom de binnenstad.
- Woerden in het Groene Hart. Het landschap is veenweidegebied of oeverwal met water en bebouwingslinten. Deze landschapstypen komen in stad en dorp tot uiting door herkenbare overgangen naar het landschap en door beplantingselementen op voormalige dijken, langs linten en in boomgaarden in stad of dorp.
- Woerden langs het spoor en hoofdwegennet. Monumentale beplanting langs de ontsluitingswegen moet bijdragen aan de herkenbaarheid van het wegennet op de oeverwal en langs historische lijnen.
- Bij de (her-)inrichting van bedrijventerreinen verdienen de groene uitstraling, verhouding openbaar/privé en natuurontwikkeling aandacht.
- Wonen in Woerden. De huidige groenstructuren volgen uit de stedenbouwkundige structuur per wijk. Deze verschillen blijven zoveel

mogelijk het uitgangspunt bij het beheer en verdere ontwikkeling van groen.

In de Welstandsnota, het Belvedereproject en het Landschapsbeleidsplan worden verschillende facetten van de beeldkwaliteit op de erven in het landelijk gebied benadrukt. Het Landschapsbeleidsplan en het Belvedereproject ‘Land van Woerden’ zijn beide gericht op stimulering van behoud en versterking van de landschappelijke kwaliteiten in het gebied, door stimuleringsmaatregelen die door particulieren uitgevoerd kunnen worden: het aanbrengen van streekeigen beplanting zoals hoogstamboomgaarden, geriefhoutbosjes, elzensingels e.d. Het beleid met betrekking tot het landschap kent een sterke relatie met de beleidsrichtlijnen vanuit de aspecten cultuurhistorie, natuur en water.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

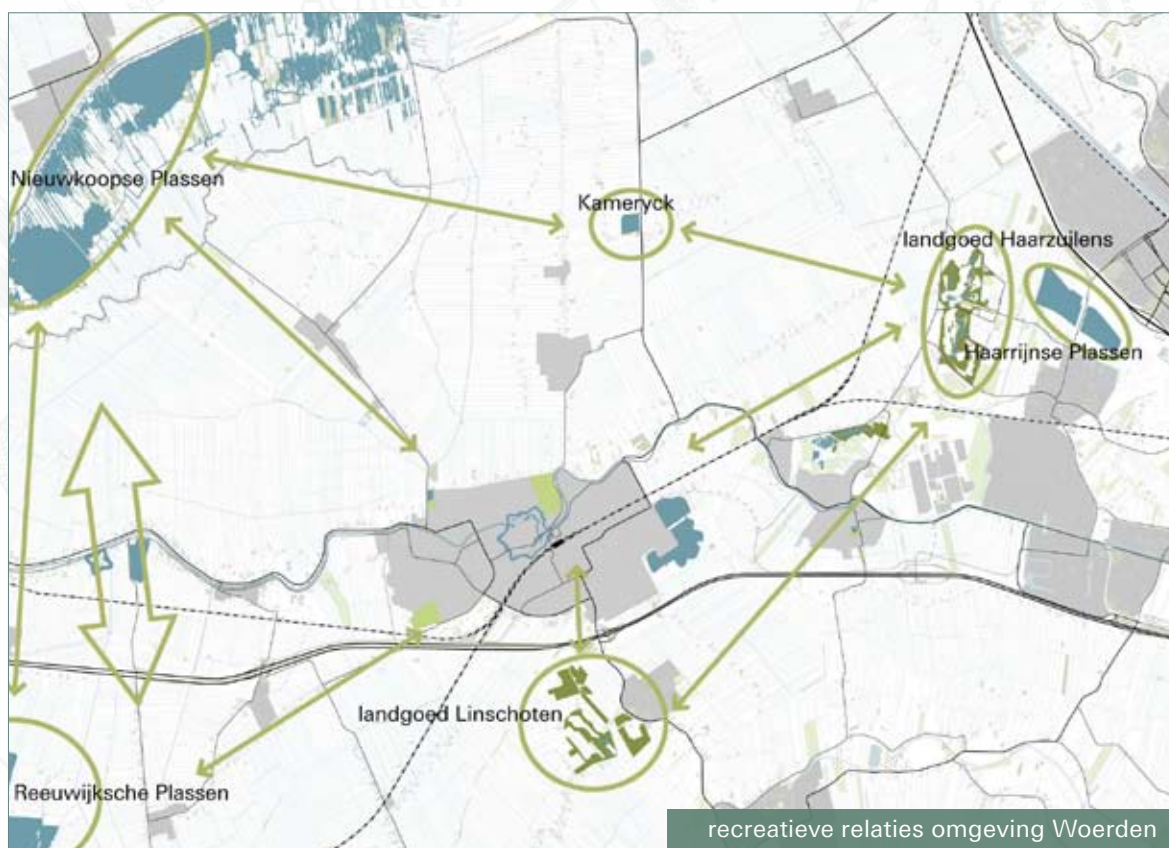
Algemeen geldt in Woerden de opgave om de groenstructuur te versterken volgens bovenstaande principes. Het gaat er daarbij om de groenstructuur op drie schaalniveaus te versterken:

- op het schaalniveau van de hele gemeente: het betreft hier met name de groene lijnen en de EHS
- op stedelijk niveau binnen de kern Woerden: het gaat hierbij om de groenelementen die bepalend zijn op stedelijk niveau
- op wijkniveau en binnen de dorpen: op dit schaalniveau ligt de nadruk op het gebruiksen recreatieve groen.

Daarnaast stellen we ons tot doel de beide Woerdense landschapstypen (veenweidelandschap en oeverwal) beter zichtbaar en herkenbaar te maken, met behulp van de groenstructuur.

- hoofdgroenstructuur
- park
- boschage
- boomgaard

Plan de Venen

- Oortjespad/Kameryck= knooppunt (ca. 100.000 bezoekers per jaar)
- De Boerinn en station= startpunt (ca. 25.000 bezoekers per jaar)
- Routeknooppunten worden vanuit start- en knooppunten gemaakt
- Ook voor de zuidzijde Cattenbroekerplas is op termijn een knooppuntfunctie gewenst

Recreatie en toerisme

We hebben de Nota recreatie en toerisme, 'Poort naar de toekomst' in 2008 vastgesteld. Woerden heeft als historische stad in het Groene Hart een enorme potentie op het gebied van recreatie. In de nota is het bestaande recreatieve aanbod in Woerden in beeld gebracht en de kansen en mogelijkheden zijn geïnventariseerd. Uitgangspunt is te streven naar een gevarieerd aanbod van recreatiemogelijkheden voor inwoners van Woerden en omgeving, afgestemd op de vrijetijdsbehoefte. Het accent ligt op het ervaren van de leefomgeving en op recreatie op spierkracht.

De toegankelijkheid van het recreatieve netwerk in het buitengebied kan vergroot worden, waarbij de relatie tussen buitengebied en binnenstad wordt versterkt. Verder biedt de historische achtergrond van de Limes aanknopingspunten voor recreatie, bijvoorbeeld door er recreatieve routes aan te koppelen.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

Onze toeristische opgave is het ontwikkelen van de recreatieve potentie van Woerden door in het buitengebied het routenetwerk voor fiets, voetganger en kano te verbeteren en uit te breiden, routes in stad en buitengebied met elkaar te verbinden en door recreatieve voorzieningen uit te breiden. Het gemeentelijk actieprogramma in de Nota recreatie en toerisme richt zich op vrijliggende fietspaden, netwerken van paardrijmogelijkheden en ruiterroutes bij stallingsvoorzieningen en het vergroten van de wandelmogelijkheden tussen Kamerik en Zegveld, Houtkade en de Grecht, aan de westzijde van Woerden en een binnenstadroute in Woerden. Ook hebben we de ambitie om de komende jaren waterrecreatie als speerpunt verder uit te werken, mede via de natuur- en recreatieplas Cattenbroek.

In de Ruimtelijke Structuurvisie wordt daarnaast gezocht naar een geschikte plek voor:

- een golfbaan (18/27 holes, 75 hectare)
- een nieuwe jachthaven van 250 ligplaatsen
- voorzieningen voor ontspanning ('leisure' en 'wellness')

Voorzieningen

Leefbaarheid in de wijken

Voor de inwoners van onze gemeente is het belangrijk prettig te kunnen wonen in een woon-omgeving met een aangenaam leefklimaat. We streven ernaar in elke wijk een compleet pakket aan basisvoorzieningen aan te bieden, zowel voor de stedelijke en regionale functies als de kleinschaligere voorzieningen die bepalend zijn voor de leefbaarheid. Het gaat daarbij om zorg, onderwijs, winkels en vrijetijdsbesteding. Een veilige, aantrekkelijke en kindvriendelijke openbare ruimte hoort daar bij. We stellen een Welzijnsvisie op waarin het minimaal gewenste voorzieningenniveau op buurt-, wijk-, dorps-, stads- en regionaal niveau zal worden vastgelegd.

Voor welzijn, zorg en primair onderwijs is er in iedere wijk een aanbod nodig van goed bereikbare (gemaks)voorzieningen, zoals basisscholen, peuterspeelzalen, dokter en apotheek dichterbij huis. Voor het onderwijs wordt het integraal huisvestingsplan uitgevoerd.

In alle wijken wordt gewerkt aan woonzorgfuncties. Een woonservicegebied heeft de omvang van een wijk of groter. Een woonservicezone heeft een straal van 500 meter uit een zorgcentrum. In het gemeentelijke Uitvoeringsplan Wel Thuis zijn de huidige en toekomstige woonservicezones opgenomen.

In Schilderskwartier/Bloemenkwartier ligt zorgcentrum De Plint. De woningen binnen de woonservicezone rondom De Plint worden de komende jaren geschikt gemaakt voor mensen met een beperking. In Kamerik/Kanis ligt zorgcentrum De Cope. In Molenvliet/Bomenkwartier komt het zorgcentrum bij het winkelcentrum Molenvliet. In Snel en Polanen inclusief

Waterrijk en Snellerpoort komt een zorgcentrum in Snellerpoort tegenover het winkelcentrum. In Staatsliedenkwartier/Binnenstad ligt zorgcentrum Woerden. In Harmelen komt het zorgcentrum in De Driesprong of in het voormalig gemeentehuis.

Bij de verdere uitwerking van de structuurvisie zal aandacht besteed worden aan de sociale infrastructuur, zoals woonzorgfuncties, gezondheidscentra en wijkcentra. Daarnaast hebben we veel aandacht besteed aan de ontmoetingsfunctie in nieuwe plannen. Het gaat hierbij om mogelijkheden voor ontmoeting in de openbare ruimte, ontmoeting binnen in gebouwen, maar ook mogelijkheden voor participatie en wijkgericht werken.

Voorzieningen voor stedelijke en regionale functies, zoals culturele voorzieningen, onderwijs (voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs) en leisure situeren we op centrale en goed bereikbare plaatsen (centrum en de knooppunten) in de stad, waar ze bijdragen aan de levendigheid van stad en regio. Het is onze ambitie om de positie van Woerden als gezondheidscentrum in de streek te verbreden en in te zetten op samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs. Als uitwerking van de Economische Visie wordt detailhandelsbeleid ontwikkeld (start 2008). Er liggen kansen voor Woerden om het culturele aanbod en het aanbod van leisure te versterken (zie ook kopje ‘Recreatie’ bij het ontwikkelingsperspectief van Woerden). Daarnaast biedt de gunstige ligging van onze gemeente en de goede bereikbaarheid via het spoor ons de mogelijkheid om de regionale onderwijsfunctie van Woerden de komende jaren te versterken. Met name bedrijventerrein Middelland-Noord biedt

hier potentie voor. Hier is verder op ingegaan in het ontwikkelingsperspectief van Woerden, in hoofdstuk 6.

Openbare ruimte

De openbare ruimte wordt nadrukkelijk ingezet als één van de fysieke en sociale bouwstenen, gericht op het bevorderen van deelname van alle burgers aan het maatschappelijk verkeer en het voorkomen van uitsluiting. Multifunctionele gebruiksmogelijkheden vergemakkelijken het tot stand brengen van deze sociale relaties. De openbare ruimte moet vooral bijdragen aan:

- de mogelijkheden van mensen met een beperking om deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer;
- de mogelijkheden van kinderen en jongeren om meer te bewegen, te spelen en te sporten;
- de mogelijkheden van alle bewoners om te ontspannen, te recreëren en elkaar te ontmoeten in en buiten de stad;
- het bieden van een belangrijk speeldomein voor kinderen.

We willen kleinschalige sport- en speelveldjes en ‘kindlinten’ ontwikkelen. Dat zijn routes waarlangs kinderen zelfstandig, veilig en prettig naar allerlei opvang-, onderwijs- en vrijetijdsvoorzieningen kunnen lopen en/of fietsen. In een aantal straten moet iets worden gedaan aan de parkeerproblemen.

Bij herstructurering, herinrichting of nieuwbouw werken we met de landelijk opgestelde normen voor openbaar groen. Dit betekent dat o.a. 10 m2 speelruimte per woning beschikbaar is voor ‘buurtrecreatief gebruik’. Daarnaast hanteren we de richtlijn van één trapveld per 1.000 woningen.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

Woerden wil een complete stad zijn met een compleet voorzieningenniveau. De komende jaren zal op meerdere fronten beleid ontwikkeld worden ten aanzien van voorzieningen, onder andere in de binnenstadsvisie die in 2009 zal worden opgesteld. Naast een Welzijnsvisie waarin het gewenste minimale voorzieningenniveau per buurt, wijk, dorp, stad en regio zal worden vastgelegd, zal ook een detailhandelsnota worden opgesteld. Er liggen voor Woerden kansen op het gebied van onderwijs, cultuur en leisure. Daarnaast vragen we bijzondere aandacht voor de openbare ruimte, zowel in de bestaande buurten en wijken als bij nieuwe ontwikkelingen. Hier ontmoeten mensen elkaar en wordt de sociale structuur van de gemeente versterkt.

Milieu, duurzaamheid en klimaat

In de Milieuvisie 2005-2014 is richting gegeven aan de milieutaken van de gemeente Woerden. In 2009 wordt de visie opgesteld. De uitgangspunten zijn het realiseren en bewaken van de basismilieukwaliteit, het benutten van kansen, duurzaamheid en leefbaarheid als speerpunten beschouwen en bewust werken aan samenwerking. Duurzaamheid loopt als een rode draad door alle projecten die de gemeente Woerden oppakt.

In de Milieuvisie wordt een gebiedsgericht milieubeleid neergelegd. Hierin worden voor de verschillende gebiedstypen speerpunten aangegeven, waarmee bij nieuwe planontwikkelingen rekening moet worden gehouden.

Op basis van de motie van de raad “mag het een pondje meer zijn” wordt de milieuvisie herijkt. Deze motie richt zich hoofdzakelijk op de herijking van de inzet op het gebied van klimaat en energie. Op basis van de motie wordt voor de Spoorzone gestreefd naar energieneutraal bouwen. Er wordt onderzocht op welke wijze dit uitvoering kan krijgen.

In de herijking van de milieuvisie zullen voor de verschillende gebiedstypen nadere basiskwaliteiten en ambities worden geformuleerd. Bij de (her)ontwikkeling van gebieden zullen deze basiskwaliteiten en ambities als randvoorwaarde fungeren.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

Woerden heeft de ambitie om bij alle ontwikkelingen in de stad aandacht te besteden aan het milieu en kansen op het gebied van duurzaamheid te benutten. Gedacht kan worden aan onder andere energieneutraal ontwikkelen, warmte-koudeopslag en waterberging.

Infrastructuur

Ons uitgangspunt is een goede bereikbaarheid voor alle modaliteiten, dus behalve voor de auto ook voor openbaar vervoer en langzaam verkeer.

Langzaam verkeer

Woerden wil zich graag als fietsstad profileren, immers, fietsers zijn in Woerden een zeer belangrijke en grote groep verkeersdeelnemers. Beleid van de gemeente is gericht op het extra bevorderen van het gebruik van de fiets als een goed alternatief voor de auto. Voor fietsend woon- en werkverkeer wordt uitgegaan van afstanden van 2,5 km tot 5 km (bron ASVV). Uitgaande van 5 km worden vanuit de kern Woerden alle kernen en nagenoeg het gehele grondgebied bereikt.

In het fietsnetwerk van de kern Woerden is onderscheid te maken tussen hoofdfietsroutes en het onderliggend fijnmazig fietsnetwerk. De hoofdfietsroutes zijn zodanig gekozen dat ze voor een groot deel van de Woerdense bevolking de kortste route vormen tussen bijvoorbeeld de woning en het station of centrum. Daarnaast vormen de hoofdfietsroutes een samenhangend geheel met de regionale/provinciale fietsroutes. Het streven is om de hoofdfietsroutes hoogwaardig en herkenbaar in te richten waarbij de fietsers zo veel mogelijk prioriteit krijgen. Bij voorkeur worden deze hoofdfietsroutes met fietspaden uitgevoerd (eventueel fietssuggestiestroken) of in bestaande woonstraten als fietsstraat heringericht. Op de kruisingen krijgen, waar mogelijk, de fietsers op de hoofdfietsroutes voorrang op het kruisende (auto)verkeer.

Het onderliggend fijnmazig netwerk bestaat uit alle andere verkeersvoorzieningen waar fietsen is toegestaan. Samen met dit onderliggend

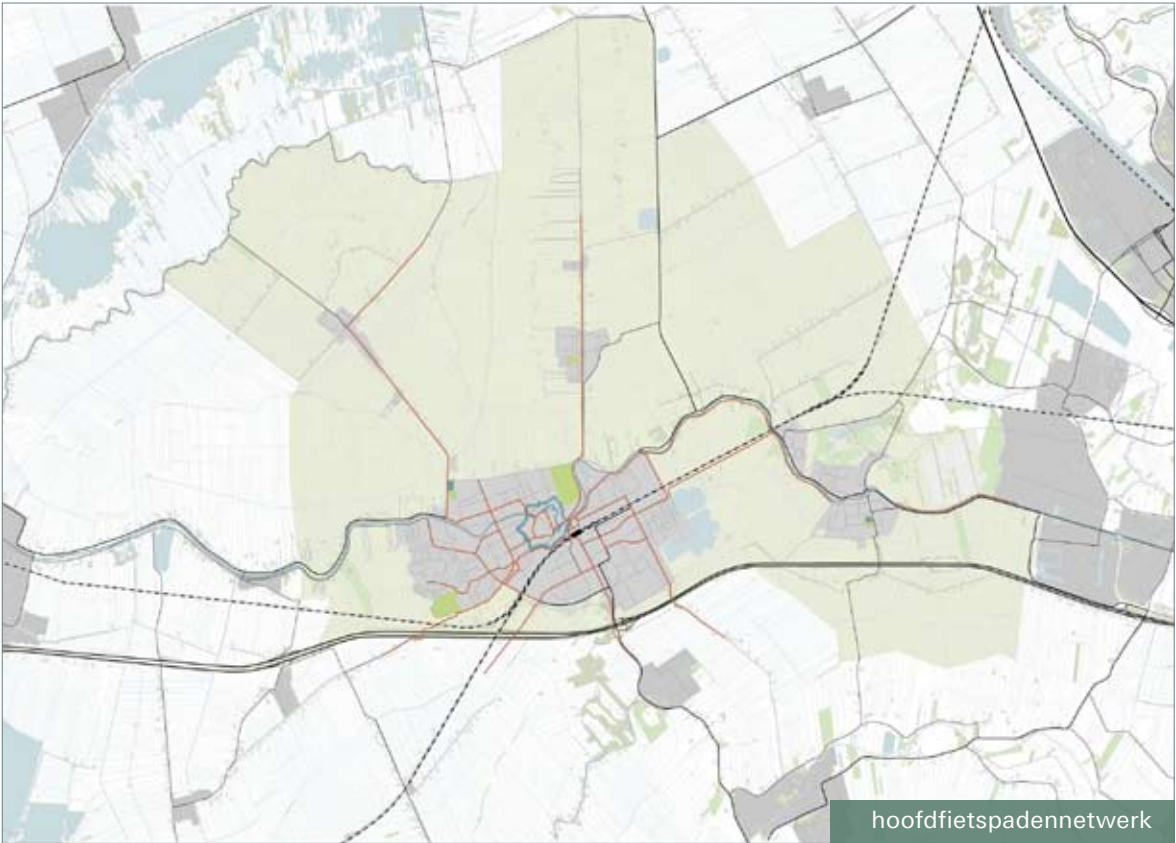
fijnmazig netwerk vormen de hoofdfietsroutes een fietsroutenetwerk met snelle en directe verbindingen tussen de belangrijkste voorzieningen binnen Woerden. Naast het centrum en het station zijn dat onder andere de scholen, sport- en recreatievoorzieningen, instellingen en bedrijven.

Om het gebruik van de fiets te bevorderen is een kwalitatief hoogwaardig fietsroutenetwerk nodig dat moet voldoen aan:

- Verkeersveiligheid: de fietsinfrastructuur is veilig voor alle weggebruikers.
- Directheid: de fietsroutes ontsluiten zo direct mogelijk belangrijke voorzieningen.
- Samenhang: de fietsinfrastructuur vormt een samenhangend geheel en sluit aan op de herkomst en bestemmingen.
- Comfort: de fietsinfrastructuur maakt een vlotte en comfortabele doorstroming voor de fietser mogelijk.
- Aantrekkelijkheid: de vormgeving van de fietsinfrastructuur is goed in de omgeving ingepast, zodat het aantrekkelijk en sociaal veilig is om te fietsen.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

Voor langzaam verkeer ligt er een opgave voor het uitbreiden van het recreatief netwerk en routes tussen de stad Woerden en het buitengebied en het creëren van een hoogwaardig fietsroutenetwerk (zie ook de paragraaf Recreatie). De barrièrewerking van het spoor en de snelweg dient zoveel mogelijk geminimaliseerd te worden door bestaande knelpunten op te lossen en missende schakels in het netwerk te herstellen. Daarnaast is het wenselijk voor voetgangers de mogelijkheid te creëren een ommetje rondom de dorpen te lopen.

- A12 BRAVO projecten
 - A12 BRAVO tracé nader te bepalen
 - reservering toekomstige parallelweg A12
1. benuttingsmaatregelen A12 Gouda-Oudenrijn
 3. weg van Nieuwerbrug/Vaarder naar Woerden-Middelland
 4. westelijke randweg Woerden
 5. reconstructie aansluiting N204 op de A12 Woerden/Linschoten
 - 6a. weg van aansluiting Woerden-Oost westwaarts
 - 6b. westelijke randweg Harmelen
 - 6c. oostelijke randweg Woerden
 7. aansluiting Woerden-Oost
 8. weg van Woerden-Oost naar N198
 9. weg van Woerden-Oost naar de Veldhuizerweg

Openbaar vervoer

Woerden is goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Naast een NS-station is er ook een uitgebreid systeem van busdiensten die de stad en het ommeland bedienen. Transferpunten bij de OV-knooppunten zijn in Woerden niet gewenst bij het station, gezien de aanzienlijke ruimteclaim die dit met zich meebrengt en de verkeersaantrekkende werking van een dergelijke functie.

Auto

Woerden heeft geen verkeers- en vervoersplan. Wel zijn de afgelopen jaren tal van (deel)onderzoeken uitgevoerd waarin de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van de kern Woerden centraal heeft gestaan. Bij het autoverkeer in Woerden spelen twee vraagstukken een belangrijke rol:

- de ontsluiting naar de A12
- de belasting van de interne wegen.

A12 BRAVO

A12 BRAVO staat voor Brede Regionale Aanpak. Voorkomt Oponthoud en is een samenwerkingsverband van provincie Utrecht, Rijkswaterstaat directie Utrecht, Bestuur Regio Utrecht (BRU) en de gemeenten Woerden, Bodegraven, Montfoort, Nieuwegein en Utrecht. Samen werken we aan een betere bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid op en rondom de A12 vanaf verkeersplein Oude Rijn tot en met Bodegraven. De realisatie van de A12 BRAVO projecten zal de komende jaren een belangrijke bijdrage leveren aan het verbeteren van de bereikbaarheid van Woerden vanaf het hoofdwegennet.

In de eerste fase van A12 BRAVO staan voor Woerden de volgende projecten op de planning:

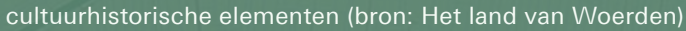
- 1 - A12 2x4 rijstroken (uitvoering RWS)

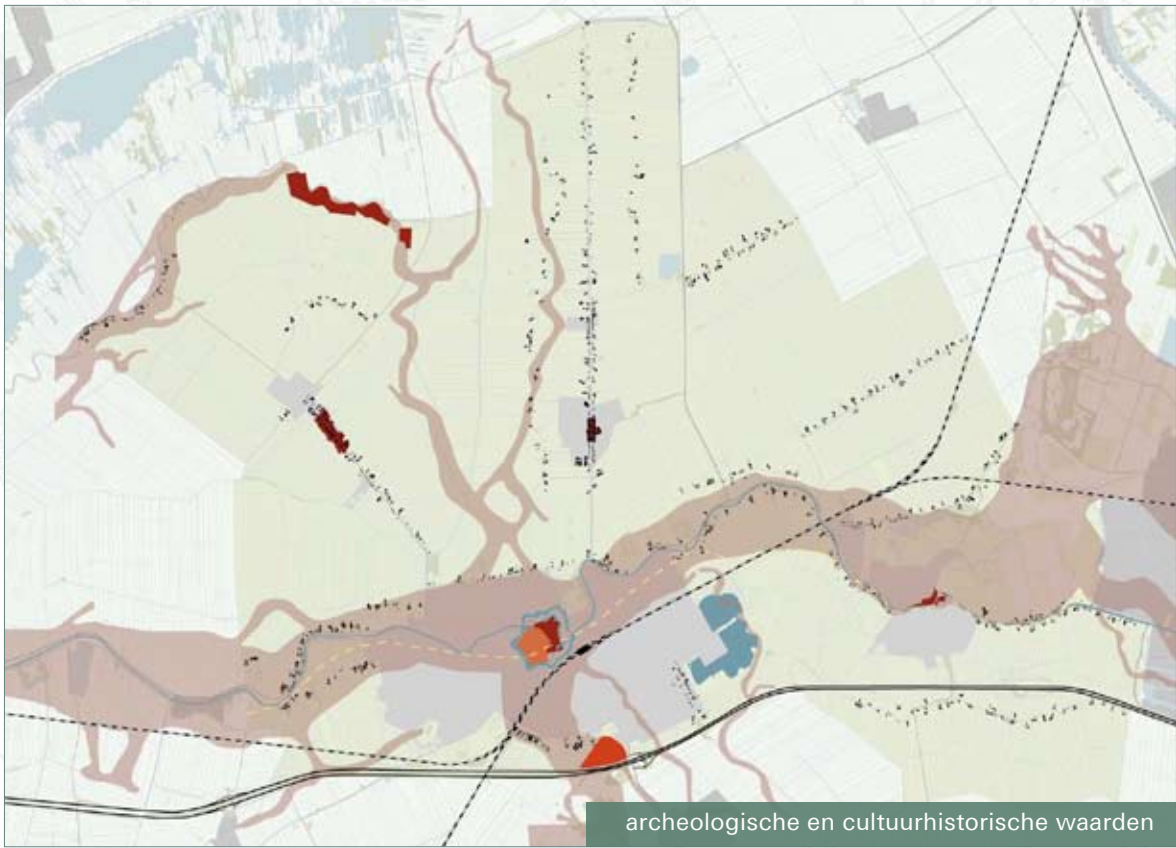
- 3 - zuidelijke randweg Woerden (uitvoering provincie Utrecht)
- 5 - reconstructie aansluiting Woerden Centrum (uitvoering provincie Utrecht)
- 6ab - westelijke en zuidelijke randweg Harmelen (uitvoering gemeente Woerden/provincie Utrecht)
- 7 - nieuwe aansluiting Harmelen op de A12 (uitvoering provincie Utrecht/RWS)
- 8 - oostelijke randweg Harmelen (uitvoering gemeente Woerden)
- 9 - Verbindingsweg Woerden Oost/Veldhuizerweg (provincie Utrecht)

De westelijke randweg Woerden (4) verbindt de N458 met de Hollandbaan en de zuidelijke randweg van Woerden. Deze weg ontlast een aantal interne ontsluitingswegen aan de westzijde van Woerden van verkeer maar kan de problemen op die wegen niet geheel oplossen.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

De A12 BRAVO projecten krijgen een plek in de Ruimtelijke Structuurvisie. De MER-procedure voor deze projecten loopt nog. Op de lange termijn wordt rekening gehouden met een reservering voor het aanleggen van parallelwegen langs de A12, indien dit noodzakelijk is. Mogelijk is het in de toekomst ook wenselijk een verbinding te maken tussen de oostelijke randweg en de N212.

archeologische en cultuurhistorische waarden

- zeer hoge archeologische waarde, beschermd
- zeer hoge archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- archeologisch hoge trefkans
- beschermd dorpsgezicht Kamerik
- indicatie Limes
- historisch bebouwingslint

- grens ontginningsblok
- historisch bebouwingslint
- kleibaan
- molenplaats
- korenmolen
- archeologisch waardevol terrein

Archeologie en cultuurhistorie

Cultuurhistorie is de overkoepelende aanduiding voor het brede beleidsveld van archeologie, monumenten en cultuurlandschap.

In november 2007 is het archeologisch beleidsplan ‘Bodemschatten van Woerden’ door de gemeenteraad vastgesteld. De volgende doelen zijn daarin omschreven:

- Behouden en beschermen van bodemschatten.
- Vermeerdering van kennis over de bewoningsgeschiedenis en het omliggende landelijke gebied.
- Optimaal gebruik maken van de kansen die voorlichting en educatie op het gebied van archeologie bieden.

In 2004 is in de Archeologische Monumenten Kaart Woerden een inventarisatie gemaakt van alle bekende en verwachte archeologische waarden. In 2008 en 2009 wordt deze kaart verfijnd en geactualiseerd. Tevens wordt de kaart dan voorzien van beleidsrichtlijnen die kunnen worden vastgelegd in bestemmingsplannen.

De gemeente Woerden heeft één beschermd dorpsgezicht (Kamerik), 100 rijksmonumenten en 136 gemeentelijke monumenten. Het Castellum Laurum en Kasteelplaats Wulverhorst zijn beschermde archeologisch monumenten. In 2008 is de Nota ‘Monumentenbeleid in breed perspectief’ vastgesteld. Volgens deze nota zal de gemeentelijke monumentenlijst in de komende jaren vergroot kunnen worden tot circa 250 panden. Lange tijd is er alleen aandacht geweest voor de bescherming van de individuele objecten. Sinds enkele jaren wordt in Woerden de historische en ruimtelijke context van het monument steeds meer bij de afweging betrokken. Dit sluit aan bij het rijksbeleid. De karakteristieke bebouwing in het buitengebied vormt één van de dragers van het unieke

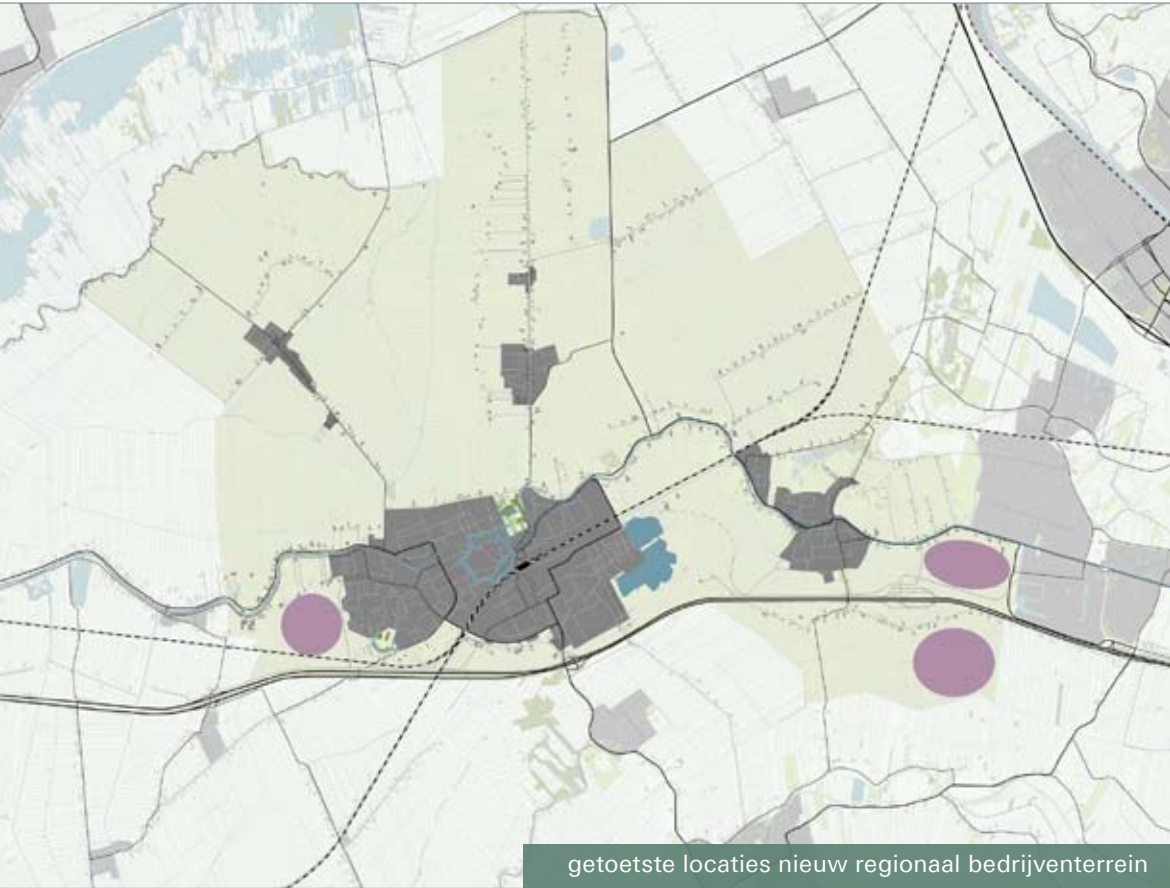
landschap in Woerden. Het Belvedere-credo ‘behoud door ontwikkeling’ is toegepast in het bestemmingsplan. Zo zijn er vergaande mogelijkheden om karakteristieke bijgebouwen van een nieuwe functie te voorzien met als uitgangspunt de restauratie van het hoofdgebouw of het terugbrengen van de oorspronkelijke erfaanleg.

De rijke historie van Woerden ligt deels (verborgen) in het landschap. Cultuurhistorische waarden in het landschap van de gemeente Woerden zijn geïnventariseerd in het project ‘Land van Woerden’.

Opgave Ruimtelijke Structuurvisie

De belangrijkste opgave is om zorgvuldig om te gaan met de cultuurhistorische waarden bij de ruimtelijke ontwikkelingen. De cultuurhistorie kan gebruikt worden als inspiratiebron voor de ontwikkeling. Dit kan onder andere op de volgende manieren:

- zichtbaar maken van archeologisch onderzoek
- informatie verstrekken over opgravingen
- visualiseren van specifieke elementen in de openbare ruimte, bijv. de ligging van de Limes
- accentueren van bouwkundige monumenten
- zichtbaar maken van kenmerkend patroon van cultuurlandschap bij nieuwe ontwikkelingen
- creëren van doorzichten vanuit nieuwe ontwikkelingen maar ook vanaf infrastructuur zodat het historische landschap beleefd kan worden
- instandhouden van belangrijke herkenningpunten als bruggen en monumenten.

Aspect		Nulalternatief	Westzijde Woerden	Zuiden A12	Noorden A12
Natuurlijk Milieu	Effecten op bodem	0	-	-	-
	Effecten op water	0	0	0	0
	Effecten op cultuurhistorie en archeologie	0	-	0	-
	Effecten op landschap	0	--	--	-
	Effecten op natuur/ecologie	0	-	-	-
Verkeer en Vervoer	Effecten op bereikbaarheid	0	-	0	0
	Effecten op verkeersveiligheid	0	0	0	0
Woon- en leefmilieu	Effecten op geluid	0	-	-	--
	Effecten op lucht	0	0	0	0
	Effecten op (externe) veiligheid	0	0	0	0
	Effecten op geur	0	0	0	0
Economie	Effecten op recreatie en toerisme	0	0	0	0
	Effecten op werkgelegenheid en bedrijvigheid	0	++	++	++

Reslutaten planMER bedrijventerrein

10. Bijlage III: Resultaten planMER

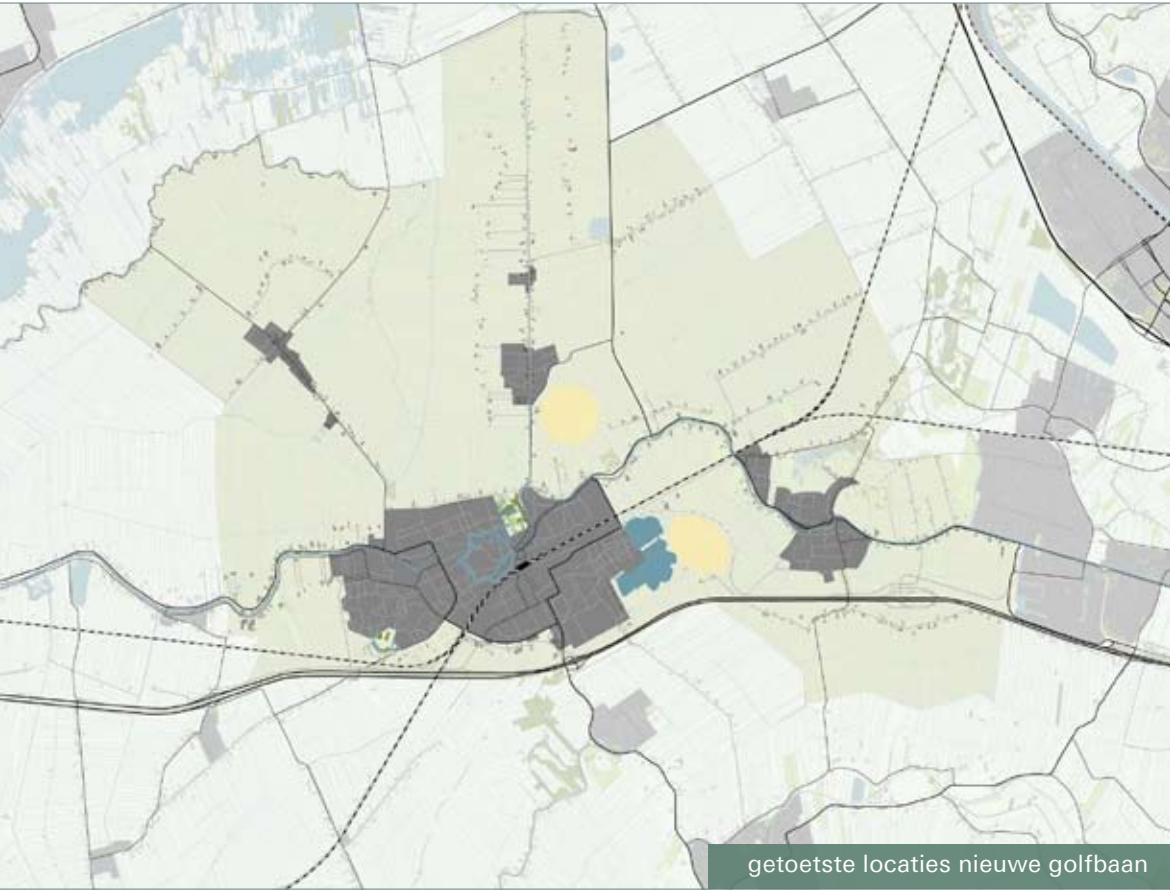
10.1 PlanMER

Voor het opstellen van de ruimtelijke structuurvisie is een milieu-effect rapportage, de zogenaamde planMER opgesteld voor die ontwikkelingen waar milieu-effecten te verwachten zijn. In dit geval betreft het de geplande ontwikkelingen voor een bedrijventerrein, een jachthaven en een golfbaan. Voor deze ontwikkelingen is inzichtelijk gemaakt wat de autonome ontwikkelingen zouden zijn (dus zonder nieuw programma te realiseren) en wat de te verwachten gevolgen voor het milieu zijn voor een aantal mogelijke alternatieve locaties.

10.2 Conclusie planMER bedrijventerrein

In de tabel is te zien dat er voor bodem, water, natuur, externe veiligheid, geur, recreatie en toerisme en werkgelegenheid en bedrijvigheid geen onderscheid is tussen de alternatieven. Aan de westzijde van Woerden en ten zuidoosten van Harmelen ten noorden van de A12 scoren negatief op cultuurhistorie en archeologie; ten zuidoosten Harmelen ten zuiden van de A12 scoort hier neutraal omdat hier geen archeologische vindplaatsen zijn. Wel dient hier met de aanwezige overige cultuurhistorische aspecten rekening gehouden te worden. De westzijde van Woerden en ten zuidoosten van Harmelen ten zuiden van de A12 hebben de meeste impact op landschap, met name door de aantasting van de openheid van het gebied ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

De westzijde van Woerden heeft de meeste problemen met verkeer en vervoer, vooral de bereikbaarheid is een knelpunt. Er wordt aan deze zijde van Woerden wel een randweg aangelegd, maar om daar te komen moet verkeer wel eerst over de bestaande infrastructuur van de stad Woerden. Dit levert enige knelpunten op. Dit geldt niet voor het zuidoosten van Harmelen ten noorden van de A12 en ten zuiden van de A12. Het zuidoosten van Harmelen ten noorden van de A12 scoort het meest negatief op geluid. Met name het industrielawaai van het bedrijventerrein geeft problemen voor de woonwijken die in de nabijheid van dit gebied liggen. Bij alle drie alternatieven wordt ruimschoots aan de grenswaarde (40 µm/m³) van luchtkwaliteit voldaan. Luchtkwaliteit vormt dus geen belemmering voor de planvorming. Bij de alternatieven Westzijde van Woerden en ten zuidoosten van Harmelen ten noorden van de A12 bedraagt de maximale planbijdrage voor stikstofdioxide (NO₂) meer dan 0,4µm/m³. Dit betekent dat het bedrijventerrein bij deze twee alternatieven ‘in betekenende mate’ bijdraagt aan de concentratie NO₂ in de buitenlucht. Vanwege het voldoen aan de grenswaarde levert dit geen belemmering op.

10.3 Conclusie planMER golfbaan

De scores voor de locaties van het golfterrein zijn alleen onderscheidend op het aspect water en natuur. De positieve score op water voor het golfterrein locatie Kamerik komt voornamelijk doordat er een groot verhard oppervlak verdwijnt.

De locatie ten oosten van de Cattenbroekerplas scoort negatiever door de aantasting van de bestaande ecologische verbinding door dit gebied.

Aspect		Nulalternatief	Cattenbroekerplas	Kamerik
Natuurlijk Milieu	Effecten op bodem	0	0	0
	Effecten op water	0	0	+
	Effecten op cultuurhistorie	0	0	0
	Effecten op landschap	0	0	0
	Effecten op natuur	0	--	-
Verkeer en vervoer	Effecten op bereikbaarheid	0	0	0
	Effecten op verkeersveiligheid	0	0	0
Woon- en leefmilieu	Effecten op geluid	0	0	0
	Effecten op lucht	0	0	0
	Effecten op (externe) veiligheid	0	0	0
Economie	Effecten op recreatie en toerisme	0	+	+
	Effecten op werkgelegenheid en bedrijvigheid	0	0	0

Reslutaten planMER golfbaan

10.4 Conclusie planMER jachthaven

In de tabel is te zien dat alleen aspecten van Natuurlijk milieu onderscheidend zijn. Bij de verplaatsing van de jachthaven komt er een extra groot gebied voor water vrij, waardoor dit alternatief op water positief scoort. Op de huidige locatie komt er een kleiner gebied vrij voor water. Daarnaast ligt de huidige locatie in een grondwaterbeschermingsgebied. De uitbreiding van de huidige jachthaven tast het zeer waardevolle landschap van dit gebied aan terwijl de jachthaven op de nieuwe locatie beter in de lommerrijke setting van het zeer waardevolle landschap ingepast kan worden.

Aspect		Nulalternatief	Huidige locatie	Verplaatsing
Natuurlijk Milieu	Effecten op bodem	0	0	0
	Effecten op water	0	0	+
	Effecten op cultuurhistorie	0	-	-
	Effecten op landschap	0	--	-
	Effecten op natuur	0	0	0
Verkeer en vervoer	Effecten op bereikbaarheid	0	0	0
	Effecten op verkeersveiligheid	0	0	0
Woon- en leefmilieu	Effecten op geluid	0	0	0
	Effecten op lucht	0	0	0
	Effecten op (externe) veiligheid	0	0	0
	Effecten op geur	0	0	0
Economie	Effecten op recreatie en toerisme	0	+	+
	Effecten op werkgelegenheid en bedrijvigheid	0	0	0

Reslutaten planMER jachthaven

Literatuurlijst

- Gemeente Woerden, concept Nota van Uitgangspunten, juli 2007
- Gemeente Woerden, Bestemmingsplan Landelijke gebied Woerden, Kamerik, Zegveld en harmelen, juli 2008
- Projectbureau Oude Rijnzone, Transformatievisie 2020, maart 2007
- Projectbureau Oude Rijnzone/ Groene vensters Oude Rijnzone, oktober 2007
- Projectbureau Oude Rijnzone, Ruimtelijke kwaliteit Oude Rijnzone, november 2006
- Provincie Utrecht/ Roland Blijdenstein (2005) Tastbare tijd, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, Amsterdam PlanPlan
- Provincie Utrecht, Streekplan 2005-2015
- Provincie Utrecht/ Roland Blijdenstein (2002) Niet van gisteren, cultuurhistorische hoofdstructuur van de provincie Utrecht, Goudriaan De Groot Drukkerij BV
- Noordvleugel Utrecht/ Groenblauwe visie 2030, september 2006
- Noordvleugel Utrecht/ Ontwikkelingsvisie 2015-2030, verdichting en kwaliteit, april 2007
- Haartsen, A. (2003) Het land van Woerden, Gemeente Woerden
- Stuurgroep Groene Hart/ Inspiratieboek Bodegraven-Woerden, maart 2008
- Randstad 2040
- Belvederenota's gemeente
- Gemeente Woerden, Nota Wonen 2006
- Gemeente Woerden, Economische Visie 2007

Colofon

Juli 2009
Kenmerk 2375/R2008-01/ML
Projectnummer 2375

Ontwerp

Charlot Teng (SVP Architectuur en Stedenbouw)
Maartje Luisman (SVP Architectuur en Stedenbouw)
Daniëlle Sauren (SVP Architectuur en Stedenbouw)
Ronald Löhr (Plein 13)
Elfi de Wit (DHV)
Joost Smeets (DHV)
Marieke de Groot (gemeente)
Cees Vermeulen (gemeente)
Ben Beving (gemeente)
Maarten Kamphuis (gemeente)
Jan van Leer (gemeente)
Edwin Aarts (gemeente)
Maarten Bekkers (gemeente)
Frans Krabbendam (gemeente)
Madelon Schachtschabel (gemeente)
Elise van Andel (gemeente)
Cees Vermeent (gemeente)
Rachel Broekmeulen (gemeente)
Johan Westhuis (gemeente)
Anke van Ansenwoude (gemeente)

Tekeningen

Daniëlle Sauren (SVP)
Sonia van der Zwaan (SVP)
Paul van Kerkoerle (SVP)
Peter van Beek (SVP)

Tekst

Charlot Teng (SVP)
Maartje Luisman (SVP)
Ronald Löhr (Plein13)
Elfi de Wit (DHV)

Lay-out

Désirée Barends (SVP)

De structuurvisie is opgesteld door SVP Architectuur en Stedenbouw in samenwerking met de gemeente Woerden.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder vooraf schriftelijke toestemming van SVP Architectuur en Stedenbouw

SVP Architectuur en Stedenbouw
‘t Zand 17
Postbus 465
3800 AL Amersfoort
telefoon: 033 470 11 88
internet: www.svp-svp.nl